

ՄԵՐ ԱՆԿԻՆԵՆ

Սահմանադրական Դատարանը Խարխափումի մէջ

Հայաստանի քաղաքական հրապարակին վրայ կը շարունակեն այժմեական մնալ Սահմանադրական Դատարանի շուրջ ստեղծուած իրավիճակը ու անկէ բխող զարգացումները:

Սահմանադրական Դատարանի անդամներու լիազօրութեան մասին նորընտիր դատաւոր Վահէ Գրիգորեանի կատարած յայտարարութիւններէն ետք, Դատարանի ճակատագրին շուրջ կ'ընթանան բուռն քննարկումներ: Իշխանութեան կողմնակիցներու կարծիքով, գործող Դատարանը չի համապատասխաներ յեղափոխական Հայաստանի պահանջներուն, անոր նկատմամբ հասարակութեան մօտ կայ վստահութեան պակաս ու հրատապ կը նկատուի կազմի վերանորոգման անհրաժեշտութիւնը: Հակառակ կողմի կարծիքով Դատարանը կը շարունակէ մնալ օրինաւոր ու որեւէ ոտնձգութիւն անոր դէմ, կը նկատուի երկրի սահմանադրական կարգի տապալում: Իսկ ինչ կը վերաբերի բուն Դատարանին ու անոր նախագահ Զրայր Թովմասեանին, ապա ան իր վերջին քայլերով եկաւ աւելի եւս խորացնելու ճգնաժամը ու վարկաբեկելու այդ Մարմինի դիրքն ու հեղինակութիւնը:

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան, որ բաւական ատենէ լռութիւն կը պահէր ստեղծուած ճգնաժամի վերաբերեալ, «Ազատութիւն» ռատիոկայանին տրուած հարցազրոյցի մը ընթացքին յայտարարեց, որ ցնցուած է կարգաւոր դատաւոր Վահէ Գրիգորեանի բաց նամակը, միաժամանակ խոստովանելով որ 2017-ին կեդրոնացած ըլլալով Սերժ Սարգսեանի շուրջ ստեղծուող քաղաքական իրավիճակին վրայ, չեն նկատած Սահմանադրական Դատարանի մէջ տեղի ունեցող զարգացումները, որոնց հետեւանքով Դատարանի հին անդամները պիտի շարունակեն մնալ ցկեանս, իսկ Դատարանի նախագահը մինչեւ 2035 թուականը, անհմատ դարձնելով նոր Սահմանադրութեամբ նախատեսուած բարեփոխումները:

Փաշինեանի այս յայտարարութեան վերաբերեալ Զրայր Թովմասեանի կարծիքը հարցնող լրագրողներուն ան պատասխանեց որ, վարչապետի խօսքերուն չուզեր անդրադառնալ քանի որ անոնք կը կրեն քաղաքական բնոյթ, իսկ ինք միայն կը պատասխանէ իրաւական հարցերու:

24 ժամ ետք սակայն, Թովմասեան երկար հարցազրոյց տալով ընդդիմադիր լրատուամիջոցներէն մէկուն, փորձեց բացատրել թէ ամէն ինչ կարգին է եւ պէտք է դադարեցնել Սահմանադրական Դատարանի վրայ

«Հայաստանն ու Եւրոպական Միութիւնը Ներկայիս Գերազանց Յարաբերութիւններ Ունին»։ Դեսպան Սվիթալսքի

Հայաստանի ու Եւրոպական Միութեան յարաբերութիւնները գերազանց են, նման յայտարարութիւն ըրած է Երեւանի մէջ իր քառամեայ դիւանագիտական առաքելութիւնը աւարտող Եւրոպական Միութեան պատուիրակութեան ղեկավար Փիլիթ Սվիթալսքին:

Սվիթալսքին յայտնած է որ, Հայաստանի ու Եւրոմիութեան միջեւ կնքուած Համապարփակ եւ ընդլայնուած գործընկերութեան համաձայնագիրը իրականացման փուլի մէջ է:

«Մենք էականօրէն մեծցուցած ենք Հայաստանի զարգացման համար նախատեսուած նիւթական աջակցութիւնը: Ինչպէս տեղեակ էք, Հայաստանը ստացած է 25 միլիոն եւրօ, այսպէս կոչուած, հովանաւոր ֆոնտի շրջանակէն ներս, եւ այդ ֆոնտը հայեցողական ֆոնտ է, որ նախատեսուած է բացառապէս բարեփոխումներու իրականացման համար: Հայաստանը կրնայ հպարտանալ, որ իր՝ հովանաւոր ֆոնտի չափը աւելի մեծ է, քան Վրաստանի պարագային: Սա նշանակութիւն ունի: Հովանաւոր ֆոնտի չափը կը նշանակէ վերջին շրջանին Հայաստանի իրականա-

Եւրոպական Միութեան պատուիրակութեան ղեկավար Փիլիթ Սվիթալսքի

ցուցած բարեփոխումներու ճանաչում: Մասնաւորապէս, խօսքը անցած տարուան Դեկտեմբերին Հայաստանի մէջ կայացած խորհրդարանական ընտրութիւններու մասին է: Սակայն միայն այդ մասին չէ խօսքը: Եթէ այս ամէնը միասին դիտարկենք, կրնանք ըսել, որ Եւ-

Հայ-Ամերիկեան Թանգարանի Ի Նպաստ Ճաշկերոյթին Հանգանակուեցաւ 270 Հազար Տոլար

Տեսարան մը Արա եւ Նինա Օհանեաններու տան մէջ տեղի ունեցած ընդունելութենէն

Կիրակի, 21 Յուլիս, 2019 պատմական յիշատակելի օր մը եղաւ Կլենտէյլ քաղաքին մէջ կառուցուելիք Հայ-Ամերիկեան Թանգարանի շինութեան մեծ ծրագրի իրագործումին գծով: Այս առթիւ հանգանակալին շքեղ ընդունելութիւն մը կազմակերպուած էր Արա եւ Նինա Օհանեանի Մալիպուրի բարձունքի գեղատեսիլ ապարանքին մէջ:

Շուրջ 110 հրաւիրեալներուն մէջ կը նշմարուէին Հայ-Ամերիկե-

ան Թանգարանի Խնամակալ Մարմնի համա-ատենապետ եւ Թեմիս առաջնորդ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրախան, նոյն խորհուրդի անդամ Գաբրիէլ Մուրչեան, ինչպէս նաեւ ծանօթ ազգայիններ, բարերարներ եւ հովանաւորներ:

Այս առթիւ գործադրուեցաւ օրուան պատշաճ յայտագիր մը: Հիւրընկալ ամուլին անունով Տիկին Նինա Օհանեան սրտանց բարի

«Ռազմական Անակնկալներ Պիտի Ունենանք». Դաւիթ Տօնոյեան

Նախիջևեանի հատուածին մէջ Յուլիս 17-ին հայ դիրքապահներու ուղղութեամբ արձակուած կրակոցէն ետք կապ հաստատուած է ատրպէյճանական կողմի հետ: Այս մասին լրագրողներուն տեղեկացուցած է Պաշտպանութեան նախարար Դաւիթ Տօնոյեանը:

Սահմանալին որոշ հատուածներու վրայ, նախարարի գնահատմամբ, առկա է վերահսկելի լարուածութիւն, պատճառը ճարտարապետական աշխատանքներն են. - «Կրակոցը եղել է ոչ նպատակային, ոչ թիրախաւորող: Ամէն դէպքում մենք միջոցներ ենք ձեռնարկել, նաեւ կապ է հաստատուած հարեւանի հետ, որպէսզի չկրկնուեն էդ դէպքերը»:

Նախարարը աւելցուցած է, որ օգտագործուած է 2018-ի Սեպտեմբերին Տուշանպէի մէջ Նիկոլ Փաշինեանի եւ Իլհամ Ալիեւի միջեւ պայմանաւորուածութեան արդիւնքով ստեղծուած կապը. - «Միջնորդաւորուած կապ է սա, բայց խօսում ենք ոչ անմիջապէս, խօսում ենք նշանակուած պաշտօնեաների միջոցով: Նորմալ գործընթաց է սա, շատ դրական գործընթաց է»:

Նախարարը ռազմական անակնկալներ խոստացած է բանակի սպառազինութեան մասով: Բացի այդ, Տօնոյեանը յստակեցուցած է, որ ռուսաստանեան արտադրութեան ՍՈՒ-30 բազմազործարոյթ կործանիչները Հայաստան պիտի հասնին մինչեւ 2020 թուականի սկիզբը:

ԵԱՀԿ Կոչ Կ'ընէ Թուրքիոյ Բացայայտելու Հրանդ Տիւրքի Սպանութեան Բոլոր Կազմակերպիչները

Եւրոպայի Ապահովութեան եւ Համագործակցութեան Կազմակերպութիւնը (ԵԱՀԿ) կոչ ըրած է թրքական կառավարութեան գտնելու եւ պատասխանատուութեան ենթարկելու բոլոր անոնք, որոնք 2007 թուականին կազմակերպած են «Ակոս» թերթի խմբագիր Հրանդ

**«Մասիս»-ի
Յաջորդ Թիւը**

«Մասիս»ի Շաբաթօրեայ տարեկան արձակուրդին առիթով մեր յաջորդ թիւը լոյս կը տեսնէ Օգոստոս 24-ին: Ամենօրեայ լուրերուն կրնաք հետեւիլ MassisPost.com կայքէջով:

ՎԱՅԱՍԱՆԵԱՆ ՄԱՍՈՒԼ

Հրայր Թովմասեանը Սառեցրեց Քոչարեանի Գործը

ԱՐԱՍ ԱՄՍՏՈՒՆԻ

Ռոբերտ Քոչարեանի պաշտպանական թիմի ներկայացուցիչները յայտարարել են, որ ՄԻԵԴ-ից եւ Վենետիկի յանձնաժողովից Ռոբերտ Քոչարեանի վերաբերեալ խորհրդատուական կարծիքները կարող են ստացուել մինչեւ 5-6 ամիս ժամանակահատուածում: Խօսքը Սահմանադրական դատարանի դիմումի մասին է, որով այդ կառույցները պահանջում են խորհրդատուական կարծիք երկրորդ նախագահի դատական գործի վերաբերեալ՝ անձեռնմխելի է նա, թէ ոչ:

Ինչպէս յայտնի է, ՄԴ-ն այդ գործը ընդունել էր վարույթ եւ նշանակել նոյնիսկ քննութեան օր՝ Օգոստոսի 20: Գործի քննութեան ընթացակարգ էր ընդունուել գրաւոր տարբերակը: Դրանից յետոյ եղաւ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի յայտնի հարցազրոյցը, որտեղ նա փաստացի վերահաստատեց Սահմանադրական դատարանի կազմի կամ առնուազն նախագահի փոփոխութեան քաղաքական մտադրութիւնը: Այդ հարցազրոյցին էլ յանկարծ յաջորդեց ՄԴ որոշումը՝ գործն ուղարկել Վենետիկ եւ ՄԻԵԴ՝ փորձաքննութեան եւ խորհրդատուական կարծիքի:

Ռոբերտ Քոչարեանի պաշտպանական թիմի յայտարարութիւնից փաստացի ստացուած է, որ Հրայր Թովմասեանը նրա գործը, այսպէս ասած, «սառեցրել» է 5-6 ամսով՝ ուղարկելով այն հեռավոր խորհրդատուական հետեւից: Այսինքն՝ ստացուած է, որ վարչապետի կողմէ հարցազրոյցից յետոյ թէեւ Հրայր Թովմասեանն, այսպէս ասած, պատասխան հարցազրոյց տուեց՝ ոչ պակաս կոշտ, ընդունելով մարտահրաւէրը, այդուհանդերձ մինչ այդ հարցազրոյց-պա-

տասխանը նա վարչապետի հարցազրոյցից յետոյ կատարեց մի քայլ, որը պարունակում է Ռոբերտ Քոչարեանի գործը մի քանի ամիս սառեցնելու ներուժ:

Մեծ հաշուով ստացուած է, որ Հրայր Թովմասեանն այդ քայլով ժամանակ է շահում գործնականում բոլոր կողմերի համար՝ բացառութեամբ գուցէ միայն երկրորդ նախագահ Քոչարեանի: Նրա պաշտպաններն իհարկէ յայտարարում են, որ գործը այդ ընթացակարգում գտնուելու պարագայում երկրորդ նախագահը պէտք է լինի ազատութեան մէջ, սակայն հազիւ թէ կայ դրա տեսանկի իրականանալիութիւնը, քանի որ, յամենայնդէպ մօտ ապագայում, նրան ազատ արձակելը այլեւս բաւականին ուժգին հարուած կը հասցնի իշխանութեան հեղինակութեանը, որը հենց Քոչարեանի վերաբերեալ դատավճռի առիթով կառուցեց քաղաքական գործողութիւնը դատական համակարգի դէմ, եւ մինչ այդ գործողութեան որեւէ հանգուցալուծում երկրորդ նախագահի ազատ արձակումը կը նշանակի, որ իշխանութեան այդ քաղաքական գործողութիւնը տապալուել է: Ըստ այդմ՝ անկասկած է, որ կառավարող քաղաքական թիմը կ'անի ամէն ինչ, որպէսզի թոյլ չտայ այդ տապալումը

Միւս կողմից՝ Օգոստոսի 20-ին նշանակուած ՄԴ-ում Ռոբերտ Քոչարեանի գործի քննարկումը որոշակի ցայտնոտ կարող էր ստեղծել, որի ուիսկը, սակայն, Հրայր Թովմասեանը փաստօրէն չէզոքացրեց՝ գործը ուղարկելով Վենետիկ: Ժամանակը այս իրավիճակում գործնականում բոլորին է պէտք՝ բացի թերեւս Ռոբերտ Քոչարեանից:

«ԱՌԱՋԻՆ ԼՐԱՏՈՒԱԿԱՆ»

Աւտոճանապարհ Փակելու Ինստիտուտը Չպէտք է Արժեզրկել

Նախօրէին մի խումբ իշեւանցիների եւօրեայ բողոքի էին. նրանք փակել էին ավտոճանապարհը եւ պահանջում էին թրջատրել ապօրինի ծառահատումներ անելու «տուն պահել»: Համաձայնէ՛ք, որ ամենեւին իրաւաչափ պահանջ չէ գողութեան լեգալացումը, առաւել էլ եւս իրաւական չէ նման հիմնաւորումը փողոց փակելը: Ընդհանրապէս, ճանապարհ փակելը նախայեղափոխական հայաստանում անհրաժեշտութիւն էր, քանի որ քաղաքացու ձայնը իշխանութիւններին հասանելի եւ լսելի չէր, դրա համար ընտրուել էր այդպիսի մարտավարութիւն, որպէսզի քաղաքացիները կարողանան իրենց բողոքի ձայնը տեղ հասցնելու փոխանցել միմեանց:

Հիմա նոր Հայաստանում լսելի դառնալու խնդիր ամենեւին չկայ: Նախ՝ լրատուամիջոցներն են շատ ակտիւ աշխատում, ինչպէս նախկինում, ու իշխանութիւններն էլ հետեւում են լրատուամիջոցներին, ինչպէս նախկինում: Պարզապէս տարբերութիւնն այն է, որ նախկինում այն, ինչ ցանկալի չէր, անտեսուած էր, ինչը անհրաժեշտ էր նկատել, նկատուած էր: Հիմա նկատուած է ամէն ինչ, ու չի կարող մի քաղաքացի դժգոհութիւն յայտնել, եւ դա հասանելի

չդառնայ բարձրագոյն իշխանութեանը:

Իւրաքանչիւրը, սակայն, պէտք է հասկանայ, որ իր հակաիրաւական որեւէ արարք արժանանալու է կոշտ հակահարուածի օրինական դաշտում, եւ մարդկանց բերման ենթարկելն ու կալանաւորելը ավտոճանապարհի փակման համար միանգամայն տեղաւորուած է օրինականութեան, տրամաբանութեան անհրաժեշտութեան տիրոջութեամբ: Պարզապէս պէտք է հետեւել, որ յանկարծ ուժայինների գործողութիւնները չվերածուեն կլանային ինքնապաշտպանութեան: Յիշո՞ւմ էք՝ երեք օր առաջ էլ սեւանցիներն էին փակել ավտոճանապարհը ու կրկին պահանջ էին առաջ քաշում, որը, նախ, իրաւագուրկ էր, քանի որ առողջապահութեան նախարարութեան յայտարարութիւնը չէր վերաբերում ողջ Սեւանայ լճի տարածքին, այլ կոնկրետ հատուածների, բացի այդ, չէր կարող եւս մէկ յայտարարութիւն տուրիստների հոսք ապահովել դէպի Սեւանայ լիճ: Կարճ ասած, ավտոճանապարհ փակելու ինստիտուտը չպէտք է արժեզրկել, այն պէտք է մնայ իրապէս ծայրահեղ քայլ, որին դիմելուց յետոյ կոնկրետ լուծումներ կը հետեւեն:

«ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ»

Հայաստանի Ռազմական Անակնկալը. Յատուկ Նշանակութեան Կարողութիւն

ՅԱԿՈԲ ԲԱՂԱԵԱՆ

Պաշտպանութեան նախարար Դաւիթ Տօնոյեանը, խօսելով սպառազինութեան ձեռքբերումների մասին, յայտարարել է, որ կը լինեն ռազմական անակնկալներ: Նախարարը չի բացել մանրամասները, սակայն անակնկալների մասին յայտարարութիւնն արդէն իսկ ուշագրաւ է:

Ընդ որում, ուշագրաւ է ձեւակերպումն ինքնին, քանի որ պարունակում է որոշակի յարաբերականութիւն եւ թողնում առնուազն այնպիսի տողատակի տպաւորութիւն, թէ ռազմական նոր ձեռքբերումները ունենալու են ընթացիկ կիրառութիւն, այսինքն չեն լինելու լոկ զսպող գործօն: Դա իհարկէ յայտարարութեան ձեւակերպման որոշակի յարաբերականութիւնից բխող ենթադրութիւն է, բայց միւս կողմից այդ տրամաբանութիւնը լիովին կարող է համահունչ լինել հայկական կողմի նոր անվտանգային մօտեցումներին, որոնց մասին խօսել է պաշտպանութեան նախարարը:

Խօսքն այն մասին է, որ հայկական զինուժն, ըստ նրա տարբեր յայտարարութիւնների, պաշտպանականից անցում է կատարում յարձակողական ռազմավարութեան եւ պատրաստ է որեւէ լարման դէպքում գործողութիւն սկսել հակառակորդի տարածքում, յատուկ ստորաբաժանումների կիրառմամբ: Դաւիթ Տօնոյեանը ամիսներ առաջ իր հարցազրոյցներից մէկում խօսել էր այդ մասին, նշելով, որ Հայաստանը զարգացնում է յատուկ կարողութեան իր այդ ստորաբաժանումները:

Ռազմական «գործուն» անակնկալի հնարաւորութեան իմաստով հետաքրքիր հարց կարող է լինել եւ այն, թէ որն է լինելու այդ անակնկալի աղբիւրը: Հայաստանի սպառազինութեան հիմնական աղբիւրը Ռուսաստանն է, մի շարք յայտնի պատճառներով: Միաժամանակ, ընդհուպ ապրիլեան քառօրեայից յայտնի է, որ դրան յաջորդել է հայկական զինուժի ռազմա-տեխնիկական կարողութեան համալրում Արեւմուտքից, տեխնոլոգիական միջոցներով, որոնք էապէս բարձրացրել են Հայաստանի առաջնագծի յետախուզական-կանխարգելիչ կարողութիւնը:

Պատերազմն այդ հանգամանքում ունեցել է էական դերակատարում, մի քանի գործօնի պատճառով: Առանցքայինը թերեւս այն է, որ ապրիլեան քառօրեան որպէս ռազմա-քաղաքական իրողութիւն ունէր մի քանի աստիճան, եւ դրանցից մէկում իբրեւ ռեզիտալ անվտանգութեան «պարեկ» Ռուսաստանի միջազգային տապալումն էր Այդ իրավիճակում հայկական զինուժի օպերատիւ կարողունակութեան բարձրացման հարցում Արեւմուտքի աջակցութիւնը էական անհրաժեշտութիւն էր նաեւ Ռուսաստանի համար: Ընդհանրապէս, քառօրեան իր ընդգրկուն շրջանակով դրսեւորեց այն, որ մի շարք գործօնների բերումով Մոսկովայի համար գործնականում բարդ է դառնում կատարել անվտանգութեան «պարեկի» ռեզիտալ դերը, եւ այդ հարցում կայ երկու տարբերակ՝ կամ այդ դերը կատարել թուրքիայի պայմաններով, որոնք գործնականում նշանակելու են

Մոսկովայի աստիճանական դուրսդուրում, կամ կատարել այդ դերն Արեւմուտքի աջակցութեամբ, որտեղ չկայ դուրսմղման պայման, այլ կայ ընդամէնը անվտանգութեան միջազգային համակարգին համարժէք վարքագծի խնդիր: Իսկ այդ խնդրի լուծման հարթակ է Հայաստանը՝ հաշուի առնելով հայրուսական յարաբերութեան առանձնաչափութիւնը:

Պաշտպանութեան նախարարի ազդարարած ռազմական անակնկալը ա՞յդ համատեքստում է, թէ ոչ: Ընդհանուր առմամբ, ռեզիտալ անվտանգութեան համակարգի տրանսֆորմացիան այդ համատեքստում է արդէն տեւական ժամանակ, եւ այն ուժգնացել ու ամրացել է Հայաստանում թաւշեայ յեղափոխութեան արդիւնքում:

Կոնկրետ անակնկալի իմաստով, իհարկէ, մանրամասները յայտնի չեն, սակայն այդ առումով թերեւս արժէ յիշատակել մի հանգամանք, որ մօտ երեք շաբաթ առաջ աշխատանքային այցով Հայաստան էր ժամանել ՆԱՏՕ յատուկ նշանակութեան գործողութիւնների հրամանատարը, որը հանդիպել էր նաեւ Հայաստանի պաշտպանութեան նախարարի հետ: Միաժամանակ յատկանշական է այն, որ Դաւիթ Տօնոյեանը ռազմական անակնկալի մասին ազդարարում է օրերս ԱՄՆ, իսկ յետոյ նաեւ Մեծ Բրիտանիայի դեսպանների հետ հանդիպումների ֆոնին:

«ԼՐԱԳԻՐ»

Մամիա
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՕԱԹԵՐԹ՝
ՍՈՅՒԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՅՆՉԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի
ՎԱՐԻՉ ՏՆՕՐԵՆ
ՎԱՐԵ ԱԶԱՊԱՐԵԱՆ
MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August
ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, \$100.00 (First Class)
Canada \$125.00 (Air Mail)
Overseas \$250.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.
Periodicals Postage Paid at Pasadena CA.
Please Send Address Change To MASSIS WEEKLY

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վաիտ Գրիգորեանի Նամակը Ցնցած է Նիկոլ Փաշինեանին

Նիկոլ Փաշինեանը՝ «Ազատութիւն» ռատիոկայանի հայկական ծառայութեան տնօրէն Գրայր Թամրազեանի հետ

ՀՀ սահմանադրական դատարանը ամենավարկաբեկուած հիմնարկներէն մէկն էր, որովհետեւ 1996 թուականէն սկսեալ ՄԴ-ն վաւերացուցած է բոլոր ընտրակեղծիքները եւ, ըստ հոլթեան, կար վստահութեան ձգնաժամ Սահմանադրական դատարանի նկատմամբ, ուստի, որոշուած էր ունենալ նոր Սահմանադրական դատարան: Նման կարծիք յայտնած է ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը՝ «Ազատութիւն» ռատիոկայանի հայկական ծառայութեան տնօրէն Հրայր Թամրազեանի հետ հարցազրոյցի ժամանակ անդրադառնալով Սահմանադրական դատարանի շուրջ տեղի ունեցող իրադարձութիւններուն:

Ինչպէս կը տեղեկացնէ «Արմէնբրես»-ը, ՀՀ վարչապետը նշած է, որ Սահմանադրական դատարանի դատաւոր Վահէ Գրիգորեանի նամակը գինք ուղղակի ցնցած է, որովհետեւ այդ նամակը կարգաւոր, հասկացած է, որ 2017-ին կեղծոնացած ըլլալով Սերժ Սարգսեանի շուրջ ստեղծուող քաղաքական սքանաւորներուն վրայ, չեն նկատած որ նոյնանման սքանաւոր մը կ'աճի Սահմանադրական դատարանին մէջ:

«2019 թուականի Հայաստանը պէտք է ունենայ 2019 թուականի Սահմանադրական դատարան: Սա է քաղաքական խնդիրը: Որեւէ մէկը չկասկածի, որ այս խնդիրը պէտք է լուծուի», - ընդգծած է Փաշինեանը:

Անոր խօսքով՝ երբ 2015 թուականին կը նախաձեռնէին սահմանադրական փոփոխութիւնները, կ'ըսուէր, որ սա երկրի ամբողջական բարեփոխումն է:

«Մենք պէտք է ունենանք

կառավարութեան, նախագահի, խորհրդարանի նոր հիմնարկ եւ նոր Սահմանադրական դատարան, որովհետեւ սահմանադրական գրութեան հեղինակները, ըստ հոլթեան, պնդում էին, որ նրանք գտել են, թէ ինչպիսին պէտք է լինի Հայաստանում իտէլական Սահմանադրական դատարանը, որը պէտք է համապատասխանի մեր այսօրուայ ընդհանուր կարիքներին», - ըսած է Փաշինեանը՝ աւելցնելով. «Հարց՝ ունենք մենք այսօր այնպիսի Սահմանադրական դատարան, որը կը համապատասխանի այսօրուայ գործող Սահմանադրութեան թեքութիւն: Մենք չունենք այդպիսի Սահմանադրական դատարան», - յայտարարած է վարչապետը:

Փաշինեանը բացատրած է, որ ՀՀ Սահմանադրութեան մէջ նկարագրուած Սահմանադրական դատարանի Հայաստանը չի կրնար ունենալ մինչեւ առնուազն 2030 թուականը: «Մենք ունենք այնպիսի դրոյթ Սահմանադրական դատարանի վերաբերեալ, որ չենք կարող կիրառել մինչեւ 2035 թուականը, որովհետեւ Հրայր Թովմասեանը սեփականաշնորհել է սահմանադրական դատարանը:

Մենք ունենք իրողութիւն՝ 2019 թուականի Հայաստանի թէ՛ Սահմանադրութեան, թէ՛ յեղափոխութեան, թէ՛ ժամանակի իմաստով, բայց, ըստ հոլթեան, ունենք 1995 թուականի Սահմանադրական դատարան: Այս պատկերը ցոյց է տալիս, որ Հրայր Թովմասեանի կողմից սեփականաշնորհուած է Սահմանադրական դատարանը», - եզրափակած է ՀՀ վարչապետը:

Պիւտճի Եկամուտները Աճած են 25%-ով

ՀՀ պետական պիւտճէ հաշուեկրուած հարկային եկամուտները 2019-ի առաջին եռամսեակին նախորդ տարուան նոյն ժամանակահատուածին համեմատ աճած են մօտ 25%-ով:

ՀՀ Պետական եկամուտներու կոմիտէն հրապարակած է ընթացիկ տարուան Յունուար-Յունիսին պետական պիւտճէ հաշուեկրուած հարկային եկամուտներու եւ պետական տուրքի ծաւալները, որ այդ ժամանակահատուածի համար կազմած է 713,3 միլիարդ ՀՀ դրամ՝ 2018-ի 572,9 միլիարդ ՀՀ դրամի փոխարէն:

Առաջին եռամսեակին հաւաքագրուած հարկային եկամուտներու աճը պայմանաւորուած է հիմնական Աւելացուած արժէքի հար-

կի (ԱԱՀ), եկամտային հարկի եւ շահութահարկի գիծով հարկային եկամուտներու աճով: Դիտարկուող ժամանակահատուածին մէջ Աւելացուած արժէքի հարկի (ԱԱՀ) գիծով եկամուտներն աճած են 19%-ով, եկամտային հարկի գիծով՝ 20%-ով, շահութահարկի գիծով եկամուտները՝ 16%-ով:

Ընթացիկ տարուան Յունիսին նախորդ տարուան Յունիսի նկատմամբ պետական պիւտճէ հաշուեկրուած հարկային եկամուտներու ծաւալը աճած է 17%-ով:

2019 թուականի առաջին կիսամեակին նախորդ տարուան առաջին կիսամեակի համեմատ, նուազած են հարկերու եւ ընկերային վճարներու գծով հաշուեկրուած եկամուտները:

Իջեւանի Դէպքերու Գործով Սեղադրանք Առաջադրուած է 13 Անձերու

Իջեւանի մէջ բողոքի ցոյցի ժամանակ տեղի ունեցած անկարգութիւններու, ոստիկանութեան աշխատակիցներու նկատմամբ կիրառուած բռնութեան եւ խուլիկանութեան գործով մեղադրանք առաջադրուած է 13 անձի:

10 անձ կալանաւորուած է, 2-ի նկատմամբ կիրառուած է այլընտրանքային խափանման միջոց գրաւ, մէկի նկատմամբ՝ ստորագրութիւն չհեռանալու մասին:

Յուլիս 17-ին Իջեւանի մէջ քանի մը հարիւր քաղաքացիներ փակած էին Հայաստան - Վրաստան միջպետական մայրուղին՝ բողոքելով ապօրինի անտառահատումներու արգելքի դէմ: Բախումները սկսած էին, երբ ոստիկանները փորձած էին բանալ ճանապարհը:

Իջեւանի մէջ տեղի ունեցած բախման հետեւանքով վնասուածքներ ստացած տասնեակէ աւելի ոստիկաններ դիմած էին հիւանդանոց՝ բուժօգնութեան:

Իջեւանի ժամանած էին Հայաստանի ոստիկանապետ Վալերի Օսիպեանը եւ Ազգային անվտանգ-

գութեան ծառայութեան տնօրէն Արթուր Վանեցեանը:

Վերջինս յայտարարած է, թէ բողոքի ցոյցը ոչ թէ ժողովուրդի բողոքի ձայնն էր, այլ քանի մը անձանց կողմէ կազմակերպուած սադրանք էր:

Կալանաւորուած անձերէն մէկու՝ Վահրամ Սիմոնեանի մայրը կը պնդէ, թէ կալանաւորման որոշումն անօրինական է, իր որդին ցոյցի մասնակից չէ եղած. - «Ինքը անտեղեակ: Գնացել ա շուկայ, առեւտրի: Մեքենան խցանուել ա էնտեղ: Եղել են իմ ամուսինը, իմ երկու տղաները: Նայել են հասարակութեանը, թէ ինչ ա կատարուում այստեղ: Խցանման պատճառով չեն կարողացել արդէն տեղաշարժուել: Ստիպուած սպասել են»:

Փաստաբանը ըսած է, որ ե՛ւ Սիմոնեանը, ե՛ւ անոր հայրն ու եղբայրը բերման ենթարկած են տունէն: Եղբօրը եւս մեղադրանք առաջադրուած է, անոր նկատմամբ կիրառուած է ստորագրութիւն չհեռանալու մասին: Հայրը այս պահին կարգավիճակ չունի:

Խուզարկուած է Քոչարեանը Կալանքէն Ազատ Արձակած Դատաւորի Աշխատասենեակը

Յատուկ Քննչական Օսույու-թիւնը խուզարկութիւն իրականացուցած է առաջին ատենի դատաւոր Դաւիթ Գրիգորեանի աշխատասենեակին մէջ, աշխատասենեակը կնքուած է:

ՅԲԾ խօսնակ Մարինա Օհանջանեանը «Ազատութեան» հետ գրոյցի ժամանակ հաստատած է, որ խուզարկութիւն տեղի ունեցած է ՅԲԾ-ի մօտ քննուող գործի շրջանակէն ներս:

Թէ ի՞նչ քրէական գործի մասին է խօսքը, Օհանջանեանը ըսած է, որ այս պահին չեն կրնար մանրամասնել:

Երեւանի ընդհանուր իրաւասութեան առաջին ատենի դատարանի դատաւոր Դաւիթ Գրիգորեանի Մայիս 18-ին կայացուցած որոշմամբ կալանքէն ազատած էր Մարտ 1-ի գործով մեղադրեալ, նախկին նախագահ Ռոպերթ Քո-

չարեանը, իսկ գործի վարոյթն ալ կասեցնելով՝ ուղարկած էր այն Սահմանադրական դատարան՝ երկրորդ նախագահին մեղազրուող սահմանադրական կարգի տապալման յօդուածի սահմանադրականութիւնը, նաեւ Սահմանադրութեամբ նախագահի անձեռնմխելիութեան հիմնարկի հոլթիւնը որոշելու համար:

Բարձրագոյն Դատական Խորհուրդի (ԲԴԽ) անդամ Գրիգոր Պեքմեզեանը «Ազատութեան» հետ գրոյցի ժամանակ նշած է, որ երէկ մինչեւ դատաւորի աշխատասենեակի խուզարկումը Յատուկ քննչական ծառայութիւնը իրազեկած է ԲԴԽ-ին: Յիշեցնենք, Բարձրագոյն դատական խորհուրդը անկախ մարմին է, որ կ'երաշխաւորէ դատարաններու եւ դատաւորներու անկախութիւնը:

Սահմանադրական Դատարանը Քոչարեանի Գործով Վարոյթը Կասեցուցած է Եւ Ուղարկած Վեցետիկի Յանձնաժողով

Սահմանադրական դատարանը, Յուլիս 18-ին, որոշում կայացուցած է կասեցնել Երեւան քաղաքի ընդհանուր իրաւասութեան դատարանի եւ Ռոպերթ Քոչարեանի դիմումներու հիման վրայ՝ Հայաստանի Հանրապետութեան քրէական օրէնագիրքի 300.1-րդ յօդուածի՝ Սահմանադրութեան համապատասխանութեան հարցը որոշելու վերաբերեալ գործերու վարոյթները:

Սահմանադրական դատարանը որոշում կայացուցած է «Երեւան քաղաքի ընդհանուր իրաւասութեան դատարանի եւ Ռոպերթ Քոչարեանի դիմումներու հիման վրայ՝ Հայաստանի Հանրապետութեան քրէական օրէնագիրքի 300.1-րդ յօդուածի՝ Սահմանադրութեան համապատասխանութեան հարցը որոշելու վերաբերեալ գործերով խորհրդատուական կարծիք ստանալու նպատակով Մարդու իրաւունքներու եւրոպական դատարան-

ին եւ վեցետիկեան յանձնաժողովին դիմելու եւ այդ կապակցութեամբ յիշեալ գործերու վարոյթները՝ մինչեւ պատասխանները ստանալը, «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրէնքի 56-րդ յօդուածի առաջին մասի 5-րդ կէտի հիմքով կասեցնելու վերաբերեալ:

Այս կապակցութեամբ, Եւրոպայի խորհուրդի վեցետիկի յանձնաժողովը դեռ չէ ստացած Հայաստանի Սահմանադրական Դատարանի դիմումը, հետեւաբար՝ տուեալ թեմայով մեկնաբանութիւններ ընել չեն կրնար: Այս մասին «Ազատութեան» փոխանցած է Եւրոխորհուրդի խօսնակ Թաթիանա Պաւլանի՝ պատասխան հարցի, թէ ստացած է արդեօք վեցետիկի յանձնաժողովը Հայաստանի երկրորդ նախագահ Ռոպերթ Քոչարեանի գործով Սահմանադրական դատարանի դիմումը:

ԼՈՒՐԵՐ

Թրամփը Չի Մտածեր Թուրքիոյ Դեմ Պատժամիջոցներ Կիրառելու Մասին

ԱՄՆ նախագահ Տանըլտ Թրամփը յայտարարած է, որ այս պահին մտադիր չէ Թուրքիոյ դէմ պատժամիջոցներ կիրառել այն բանի համար, որ Թուրքիան զնած է ռուսական S-400 հրթիռային համակարգեր:

«Թուրքիոյ դէմ պատժամիջոցներ կիրառելու ուղղութեամբ չեմ մտածեր: Կը քննարկենք, իրավիճակը կը գնահատենք: Շատ դժուար իրավիճակ մը ստեղծուած է: Պէտք է տեսնենք՝ ինչպէս դուրս կու գանք այս վիճակէն», - նշած է Թրամփը:

ԱՄՆ հանրապետական եւ դեմոկրատական կուսակցութիւններու ծերակուտականները կը շարունակեն նախագահ Տանըլտ Թրամփի վրայ ճնշում գործադրել Թուրքիոյ դէմ պատժամիջոցներ կիրառելու համար: Հանրապետական կուսակցութեան ծերակուտական Ռիք Սքոթը եւ Թոմ Եանկը Սենատ ներկայացուցած են պատժամիջոցներու նոր առաջարկ:

Առաջարկին մէջ նշուած է. «Թուրքիոյ նախագահ Ռեճէպ Թայէպ Էրտողանը երկրին մէջ հաստատած է մենատիրական ռեժիմ,

Նախագահ Տանըլտ Թրամփ

ինչի հետեւանքով կ'ոտնահարուին մարդոց իրաւունքները: Ուստի, օրէնքներու շրջանակներէն ներս, Անգարայի դէմ պէտք է կիրառուին բոլոր անհրաժեշտ պատժամիջոցները»:

Իսկ դեմոկրատական կուսակցութեան ծերակուտական Պոպ Մենենտէսը յայտնած է, որ միայն F35 կործանիչներու ծրագրին Թուրքիան դուրս բերելը բաւարար պատժամիջոց մը չէ:

Ատրպէյճան Չէ Միացած Կրօնի Ազատութեան Զանաժողովի Յայտարարութեան

Արտաքին գործոց նախարար Ջոհրայ Մնացականեան «Կրօնի ազատութեան նախարարական համաժողովի» ընթացքին

Ատրպէյճանը Հարաւային Կովկասի միակ երկիրն է, որ հրաժարած է ստորագրել Ուաշինկթընի մէջ տեղի ունեցած «Կրօնի ազատութեան նախարարական համաժողովի» եզրափակիչ յայտարարութիւնը:

ԱՄՆ Պետական քարտուղարութեան մօտ տեղի ունեցած եւօրեայ նախարարական հանդիպումներու ժամանակ ելոյթներ ունեցած են Միացեալ Նահանգներու փոխնախագահ Մայք Փենսը, պետական քարտուղար Մայք Փոմփէյժը, 106 երկիրներէ աքթիւիսթներ եւ կրօնական գործիչներ:

Կրօնի հարցերով աշխարհի խոշորագոյն այդ համաժողովին Հայաստանը ներկայացուցած է արտաքին գործոց նախարար Զոհրայ

Մնացականեանը, Ատրպէյճանը՝ երկրի կրօնական կառույցներու հետ աշխատանքի հարցերը կարգաւորող յանձնաժողովի նախագահ Մուպարիզ Ղուրպանլին:

Ատրպէյճանական պատուիրակութիւնը հրաժարած է ստորագրել մասնաւորապէս աստուած անարգութեան եւ ուրացողութեան վերաբերեալ օրէնսդրութեան հետ կապուած յայտարարութիւնը: Հայաստանը եւ վրաստանը միացած են անոր:

Կրօնական ազատութիւններու մասին ամենամեայ գեկոյցներուն մէջ ամերիկեան Պետական քարտուղարութիւնը պարբերաբար կը քննադատէ Ատրպէյճանի իշխանութիւնները հաւատացեալներու ազատութիւնները սահմանափակելու համար:

Օտարերկրեայ Քաղաքացիները Անշարժ Գոյք կը Գնեն Զայաստանի Մէջ

Հայաստանի անշարժ գոյքի շուկային մէջ աշխոյժութիւն կը նկատուի, աճած են ինչպէս առուվաճառքի գործարքներու քանակը, այնպէս ալ բնակարաններու գիները: Ընդ որում, աւելցած է նաեւ օտարերկրեայ քաղաքա-

ցիներու կողմէ կատարուող առուվաճառքներու թիւը, անշարժ գոյքի գործակալութիւններէն որոշները աճը նկատած են յեղափոխութենէն ետք, ոմանք՝ աւելի վաղ: Արմէնբրեսը այս թեմայով զրուցած է անշարժ գոյքի

Ֆրանսայի Նախկին Վարչապետը՝ Զայաստանի Պետական Զետաքրքրութիւններու Ֆոնտի Տնօրէններու Խորհուրդի Անդամ

Հայաստանի պետական հետաքրքրութիւններու ֆոնտը (ANIF, ԱՆԻՖ) կը յայտարարէ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Տոմինիք տը Վիլփէն տնօրէններու խորհուրդի անդամ նշանակելու մասին: Որոշումը ուժի մէջ մտած է Յուլիս 23-ին:

«Փոխվարչապետ Տիգրան Աւինեանի նախագահութեամբ գործող ԱՆԻՖ-ի տնօրէնների խորհուրդը նախատեսում է համաշխարհային մակարդակի ներկայացուցչութիւն, եւ այս ծիրից ներս Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Տոմինիք տը Վիլփէնի ներգրաւումը սահմանում է մասնակցութեան չափազանց բարձր մակարդակ: 2003 թուականին ՄԱԿ-ի Գլխաւոր ասամպլէայի մէջ ունեցած իր ելոյթով տը Վիլփէնը կոչ է արել համաշխարհային առաջնորդներին առաջիկայ աշխարհաքաղաքական զարգացումներում դրսեւորել զսպուածութեան ու դիւանագիտական մօտեցում եւ ընդմիջտ իր տեղն է զբաղեցրել համաշխարհային քաղաքագիտութեան դասագրքերում», - ըսած է ԱՆԻՖ գործադիր տնօրէն Դաւիթ Փափագեանը՝ աւելցնելով. - «Մեծ պատիւ է ընդունել պարոն տը Վիլփէնին որպէս ԱՆԻՖ-ի գործընկեր եւ Հայաստանի բարեկամ: ԱՆԻՖ-ը յատկապէս շնորհակալ է ՀՀ նախագահ պարոն Արմէն Սարգսեանին՝ պարոն տը Վիլփէնին մեզ ներկայացնելու համար»:

Ֆոնտի հաղորդագրութեան համաձայն՝ Տոմինիք տը Վիլփէնը, իր հերթին, ըսած է. - «ԱՆԻՖ-ի խումբին միանալը սկիզբ է նոր ու

Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Տոմինիք տը Վիլփէն

հետաքրքիր ճամբորդութեան մը: Ինչպէս Ֆրանսան, Հայաստանը նոյնպէս վերջերս անցաւ քաղաքական դաշտի էական երիտասարդացման փուլ մը, եւ անոր վկայութիւնն է այն, որ ԱՆԻՖ գործադիր տնօրէն պարոն Փափագեանը 37 տարեկան է, իսկ խորհուրդի նախագահ, փոխվարչապետ պարոն Աւինեանը՝ 30 տարեկան»:

«Հայաստանը ներկայիս Եւրոպայի ամենաարագ ՀՆԱ աճի ընթացք ունեցող երկիրն է 2019-ի առաջին եռամսեակին 7,1 տոկոսով, եւ ԱՆԻՖ-ը մեծ ապագայ եւ միեւնոյն ժամանակ մեծ պատասխանատուութիւն ունի այդ աճին իր ներդրումն ունենալու հարցով: Շնորհակալ եմ ԱՆԻՖ-ի արդիւնաւէտ գործունէութեան մասնակցելու հնարաւորութիւն ընձեռելու համար՝ ի շահ Հայաստանի Հանրապետութեան», - յայտարարած է Ֆրանսայի նախկին վարչապետը:

«Եթէ Ատրպէյճանի Ձեռքերը Զասանելի Են Մեր Որոշ Քանակի Բնակավայրեր, Ապա Մեզի Զասանելի Են 2 Անգամ Աւելին» Արծրուն Յովհաննիսեան

Եթէ որոշ բնակավայրեր կը գտնուին որոշակի խոցելիութեան գօտիի վրայ, ապա այդ երկկողմանի է, ու եթէ Հայաստանի բնակավայրերու X քանակութեան տեղամաս հասանելի է ատրպէյճանական զէնքի համար, ապա հայկական կողմի համար հասանելի են 2X բնակավայրեր: Այս մասին Յուլիս 23-ին «Օրբելի» կեդրոնին մէջ «Ղարաբաղեան հակամարտութիւն. վերջին միտումներ» թեմայով կազմակերպուած քննարկումներու ժամանակ ըսած է Պաշտպանութեան նախարարութեան խօսնակ Արծրուն Յովհաննիսեանը:

«Եթէ մենք ունենք 28-30 բնակավայր, որ հրաձգային զէնքերով կարելի է խոցել, ապա իրենք ունեն աւելի քան 60 այդպիսի բնակավայր, իսկ եթէ չափենք բնակիչների քանակով, ապա իրենց

Պաշտպանութեան նախարարութեան խօսնակ Արծրուն Յովհաննիսեան

մօտ կան երեք անգամ աւելի բնակիչներ խոցելիութեան գօտում» ըսած է Արծրուն Յովհաննիսեան:

գործակալութիւններու ու պատկան մարմնի ներկայացուցիչներու հետ:

2019-ի երկրորդ եռամսեակին Հանրապետութեան մէջ անշարժ գոյքի նկատմամբ իրականացուած է իրաւունքի պետական գրանցման 46 հազար 798 գործարք, որ առաջին եռամսեակի համեմատ աճած է 24,3%-ով, իսկ 2018 թուականի երկրորդ եռամսեակի համեմատ՝ 17,3%-ով: Ընդ որում, 2019-ի երկրորդ եռամսեակին իրականացուած է անշարժ գոյքի առուվաճառքի 12483 գործարք՝ 2018-ի նոյն ժամանակի

11 190-ի եւ 2017-ի նոյն ժամանակի 8 834-ի համեմատ:

2019-ի երկրորդ եռամսեակին Երեւանի կեդրոնին մէջ բազմաբնակարան շէնքերու բնակարաններու 1 քառ. մ մակերեսի հաշուարկով շուկայական միջին գինը եղած է 595 հազար դրամ՝ նախորդ տարուայ նոյն ժամանակի 517 հազար 400 դրամի համեմատ՝ աճելով շուրջ 15 տոկոսով: Ընդ որում, 2019-ի երկրորդ եռամսեակի ցուցանիշը առաջին եռամսեակի համեմատ եւս աճած է 2,9 տոկոսով:

Հայոց Բանակը Պետք է Ըլլայ Տարածաշրջանի Ամենագարգացածը

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը Պաշտպանութեան նախարար Դաւիթ Տօնոյեանի եւ Զինուած ուժերու գլխաւոր շտապի պետ Արտակ Դաւթեանի ուղեկցութեամբ այցելած է Արմաւիրի մարզի N գորամաս:

Կառավարութեան ղեկավարը նախ ծանօթացած է գորամասին մէջ իրականացուող շինարարական աշխատանքներու ընթացքին, այնուհետեւ հանդիպած զինծառայողներուն: Վարչապետը նշած է, որ այժմ Պաշտպանութեան նախարարութիւնը կը փորձարկէ պետական-մասնաւոր գործընկերութեամբ գորամասերուն մէջ զինուորներու սնունդը նոր կարգով ապահովելու ծրագիրը: «Եկել ենք տեղում տեսնելու, թէ ինչպէս է գործընթացն աշխատում», - ըսած է վարչապետը:

Ողջունելով զինծառայողները՝ Նիկոլ Փաշինեանը նշած է. «Միտքի ենթասպաներ, ձեր կեանքում, թերեւս, սկսում է ամենակարեւոր շրջաններից մէկը, երբ դուք ծառայութեան էք անցնում հայրենիքին: Ես համոզուած եմ՝ ձեր ծնողները, հարազատները ձեզ ծառայութեան ճանապարհելուց առաջ յորդորներ են տուել եւ այդ յորդորներից կարեւորագոյնը, թերեւս, եղել է պատուով ծառայել, լաւ ծառայել հայրենիքին: Ես ուզում եմ, բոլորիդ ուշադրութիւնը հրաւիրել այն փաստի վրայ, որ զինուորական գործը, զինուորական ծառայութիւնը, զինուորական մասնագիտութիւնն ամենագարգացած մասնագիտութիւններից մէկն է: Մենք երբեմն չաճախ զինուորական ծառայութիւնը, բնականաբար, ընկալելով որպէս համազգեստի, կօշիկի, անդի, թեխնիքական, նիւթաթեխնիքական այլ հարցերի ծիրում, որը չափազանց կարեւոր է, սակայն շատ յաճախ չենք նկատում, որ զինուորական գործն ամենագարգացած գործերից մէկն է:

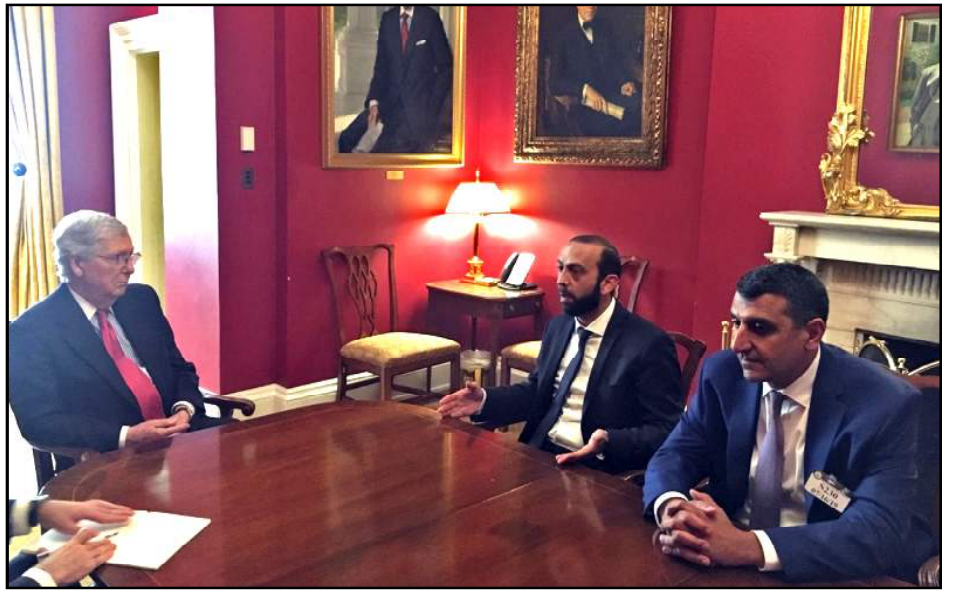
Վարչապետը զինծառայողներու ուշադրութիւնը հրաւիրած է յատկապէս այն փաստի վրայ, որ զինուորի ծառայութեան ժամկէտը ինչ-որ առումով նաեւ ուսումնառութեան ժամկէտ է: «Եւ մեր կառավարութեան կարեւոր առաջնահերթութիւններից մէկն այն է, որ զինուորի ուսումնառութեան այս շրջանը մենք առաւելագոյն արդիւնաւէտ օգտագործենք, որ-

պէսզի զինուորը բանակից գորացրուելիս լինի շատ աւելի բարձր զարգացած մակարդակում, քան եղել է մինչեւ զինուորական ծառայութիւնը», - նշած է գործադիր ղեկավարը:

«Սա ձեզ համար մեծ առիթ է սովորել ինչ է մարտավարութիւնը, ինչ է ռազմավարութիւնը: Ռազմավարական ու մարտավարական մտածողութիւնը միայն զինուորական գործում կիրառուող հմտութիւնն է, որովհետեւ մեր ամբողջ կեանքը, գործունէութիւնն, անկախ նրանից զինուորական է, քաղաքացիական, թէ որեւէ այլ գործ, մեր ամբողջ կեանքը կառուցուած է մարտավարական եւ ռազմավարական որոշումներ կայացնելու հմտութիւններից, իրավիճակը գնահատելու հմտութիւնից, իրավիճակում կողմնորոշուելու հմտութիւնից: Սրանք են այն յենասիւնները, որոնց վրայ կառուցուած է զինուորական գործը», - ըսած է Նիկոլ Փաշինեանը:

Նիկոլ Փաշինեանի խօսքով՝ Հայոց բանակը այն հիմնական տեղն է, ուր Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիներուն կը սորվեցնեն յաղթելու արուեստը, յաղթելու հմտութիւնը: «Համոզուած եմ, որ ձեզանից իւրաքանչիւրի մէջ կայ յաղթողի տաղանդը եւ զինուած ուժերը պէտք է կարողանան օգնել ձեզ, որպէսզի ձեր մէջ այդ տաղանդը բացայայտուի: Եւս մէկ նկատառում. կարծում եմ, որ մենք նաեւ քաղաքական մակարդակում այսպիսի խնդիր պէտք է դնենք մեր առաջ եւ ասենք, այո, Հայաստանի բանակը պէտք է լինի տարածաշրջանի ամենամարտունակ բանակը, բայց այս խնդիրը լուծելու համար ես ճանապարհը տեսնում եմ հետեւեալ կերպ. Հայոց բանակը պէտք է լինի տարածաշրջանի ամենագարգացած բանակը: Որպէսզի սա լինի՝ հայ հանրութիւնը պէտք է լինի տարածաշրջանի ամենագարգացած հանրութիւնը, Հայաստանի Հանրապետութիւնը պէտք է լինի տարածաշրջանի ամենագարգացած պետութիւնը: Եւ մենք պէտք է ամենօրեայ կեանքում կարողանանք ճշգրիտ մարտավարական, ռազմավարական որոշումներ կայացնել, ճշգրիտ գնահատել իրադրութիւնը եւ կայացնել ճշգրիտ ու ժամանակին որոշումները», - նշած է կառավարութեան ղեկավարը:

Աժ Նախագահը Ուաշինգթոնի Մէջ Հանդիպած է Միջ Մաքրոնելի եւ Նենսի Փելոսիի հետ

Ազգային ժողովի նախագահ Արարատ Միրզոյեանը Ուաշինգթոնի մէջ հանդիպած է ԱՄՆ Սենատի հանրապետական մեծամասնութեան ղեկավար Միթչ Մըք-Քոննելի հետ:

Աժ խօսակը գործընկերող ներկայացուցած է Հայաստանի մէջ տեղի ունեցած յեղափոխութեան յաջողող քաղաքական զարգացումները՝ ընդգծելով այս փուլին ԱՄՆ-ի կողմէ աջակցութեան կարեւորութիւնը: Կողմերը քննարկած են Միացեալ Նահանգներու

ցուցիչներու պալատի խօսնակ Նենսի Փելոսիի հետ: Անոնք քննարկած են հայ-ամերիկեան յարաբերութիւններուն առնչուող հարցեր:

Խորհրդարանի ղեկավարը ներկայացուցած է Հայաստանի մէջ տեղի ունեցող զարգացումները եւ շնորհակալութիւն յայտնած Նենսի Փելոսիին հայ-ամերիկեան յարաբերութիւններուն մէջ տարիներ շարունակ ունեցած աւանդին համար:

Ներկայացուցիչներու պալատի խօսնակը մեծապէս կարեւորած է Հայաստանի մէջ տեղի ունեցած

կողմէ Հայաստանին տրամադրուող նիւթական աջակցութեան մեծացման հնարաւորութիւնները, երկրի արտաքին քաղաքականութեան ու տարածաշրջանային կայունութեան եւ շարք մը այլ ոլորտներուն վերաբերող հարցեր:

Աժ լրատութեան եւ հանրութեան հետ կապերու վարչութեան փոխանցմամբ՝ Միրզոյեանը հանդիպման ընթացքին անդրադարձած է Ազգային ժողովրդավարական եւ Միջազգային հանրապետական հիմնարկներու՝ Հայաստանի Ազգային ժողովի հետ համատեղ ծրագրերու կարեւորութեան, որոնք ուղղուած են խորհրդարանի կարողութիւններու զարգացմանն ու բարեփոխումներու օրակարգին նպաստելուն:

Կողմերը մեծապէս կարեւորած են հայ-ամերիկեան յարաբերութիւններուն մէջ առկայ մեծ ներուժի բացայայտումն ու այդ ուղղութեամբ գործնական քայլերու իրականացումը:

Նոյն օրը, Արարատ Միրզոյեանը հանդիպած է ԱՄՆ Ներկայա-

ժողովրդավարական փոփոխութիւնները: Հանդիպման ընթացքին կողմերը քննարկած են երկուստեք հետաքրքրութիւն ներկայացնող հարցեր:

Աժ նախագահի գլխաւորած պատուիրակութիւնը ԱՄՆ մայրաքաղաքին մէջ մասնակցած է House Democracy Partnership կազմակերպութեան Առաջնորդներու ֆորումի աշխատանքներուն: Միրզոյեանը ելույթ ունեցած է «Օրէնսդիր մարմիններու անկախութեան կարեւորութիւնը բռնապետութեան վտանգի կանխման ծիրէն ներս» թեմայով՝ ներկայացնելով նախորդ տարուան Ապրիլ-Մայիս ամիսներուն տեղի ունեցած թաշեայ յեղափոխութիւնն ու խորհրդարանի օրակարգին մէջ գտնուող բարեփոխումները:

Ելույթով հանդէս եկած է նաեւ Աժ «Լուսաւոր Հայաստան» իմբակցութեան ղեկավար Էստոն Մարուքեանը՝ խօսելով աշխարհի մէջ ժողովրդավարութեան սպառնացող վտանգներու մասին:

ԵԱՀԿ Կոչ Կ'ընէ Թուրքիոյ

Շարունակուած էջ 1-էն

Տինքի» սպանութիւնը:

Այս կոչը հրապարակուած է Յունիս 19-ին, օր մը առաջ սպա-

նութեան մէջ մեղադրուող եօթը ամբաստանեալներու դէմ դատարանի արձակած երկարատեւ բանտարկութեան վճիռներէն ետք: ԵԱՀԿ ողջունած է դատարանի որոշումը,

սակայն յայտնած է որ աւելին պէտք է ընել յայտնաբերելու համար բոլոր մեղսակիցները:

«12 տարի ետք, Հրանդ Տինքի հարազատները եւ ընկերները արժանի են իմանալու բոլոր ճշմարտութիւնը», - ըսուած է ԵԱՀԿ-ի յայտարարութեան մէջ:

Հարցազրույց Կլետիա Պերեճիքլեանը Յուսոյ Է՝ Աւստրալիան Սօս Ապագայում կը ճանաչի Հայոց Ցեղասպանութիւնը

Աւստրալիայի Նոր Հարաւային Ուելս նահանգի հայազգի վարչապետ Կլետիա Պերեճիքլեան չորրորդ անգամ է հայաստանում: Այս անգամ այցը մասնաւոր է, սակայն հանդիպումներ են կայացել ՀՀ վարչապետի եւ նախագահի հետ: «Արմենպրես»-ը Կլետիա Պերեճիքլեանի հետ գրուցել է առաջիկայ ծրագրերի, Նոր Հարաւային Ուելս նահանգի հայ համայնքի, Հայոց ցեղասպանութեան ճանաչման եւ այլ թեմաների շուրջ:

- Տիկին Պերեճիքլեան, 2019թ. մարտի 23-ին Նոր Հարաւային Ուելս նահանգում տեղի ունեցած ընտրութիւնների արդիւնքում դարձաք նահանգի հայազգի եւ կին առաջին վարչապետը: Նոր Հարաւային Ուելսն իր մեծութեամբ եւ բնակչութեան թուաքանակով մի քանի անգամ գերազանցում է Հայաստանին, իր տնտեսութեամբ գերազանցում է նաեւ մի շարք առաջատար երկրներին: Համագործակցութեան ի՞նչ պիտի հեռանկարներ տեսնուի Հայաստանի Հանրապետութեան հետ: Փոխգործակցութեան ծրագրեր ունե՞ք, որոնք այս անցի ընթացքում արդէն քննարկել եք Հայաստանի վարչապետի կամ նախագահի հետ:

- Ծրագրերը շատ լայն են, եւ յոյս ունեմ, որ ապագայում կկարողանանք պաշտօնական մակարդակում հզօր կապեր ստեղծել, որովհետեւ ոչ պաշտօնական մակարդակում մեր սրտերը շատ մօտ են: Նոր Հարաւային Ուելս նահանգի հայ համայնքը շատ հզօր է: Հայ համայնքի անդամները միշտ ցանկանում են ոչ միայն այցելել Հայաստան, այլ նաեւ օգտակար լինել երկրին: Պաշտօնական մակարդակում յարաբերութիւնները խորացնելու հարցը շատ լուրջ քննարկե-

ցինք թե՛ վարչապետի, թե՛ նախագահի հետ, եւ յոյս ունեմ, որ ապագայում կկարողանանք մեր յարաբերութիւններին պաշտօնական կարգավիճակ տալ:

- Հայաստան այցելել եք նաեւ 2013թ.-ին՝ ավստրալիական քաղաքական գործիչների պատվիրակութեան կազմում: Այդ այցից 6 տարի է անցել, ի՞նչ փոփոխություններ եք նկատում Հայաստանում եւ ի՞նչ տպավորություններ ունեք այսօր:

- Սա առաջին անգամ է, որ Հայաստան այցելում եմ որպէս վարչապետ, բայց, ընդհանուր առմամբ, չորրորդ այցն է: Այստեղ ազգականներ ունեմ, եւ միշտ փորձում եմ գալ Հայաստան: Հայաստանում շատ փոփոխութիւններ եմ նկատել: Կարծում եմ՝ ժողովուրդն աւելի լաւատես է, ապագայի նկատմամբ աւելի յոյսով է լցուած, շինարարութիւնն է բաւական զարգանում, սակայն որոշ հարցեր կան, որոնք ապագայում պէտք է լուծուեն: Բայց ես լաւատես եմ Հայաստանի հետ կապուած եւ զգում եմ, որ սփիւռքի հայութիւնը միշտ Հայաստանի կողքին կանգնած է:

- Հայաստանում ինչն է ձեզ առաւել գրաւել, եւ Նոր Հարաւային Ուելսի գրօսաշրջիկներին ինչը կարող է գրաւել, որպէսզի նրանք էլ այցելեն Հայաստան:

- Կարծում եմ՝ Հայաստանում կզրաւեն անուշ պատմութիւնը, տեսարժան վայրերը: Հայաստանն աւելի լաւ ձեւով պէտք է մատուցի իր հարստութիւնները, մանաւանդ պատմական արժէքներ կայացնող կոթողները: Օրինակ՝ արեւմտեան աշխարհը, եթէ տեղեկանայ, որ այստեղ գոյութիւն ունեն 4-5-րդ դարերի եկեղեցիներ, նրանց մօտ մեծ հետաքրքրութիւն կառաջանայ:

- Նախորդ անգամ նաեւ Արցախ էի այցելել, այս անգամ այդպիսի այց նախատեսու՞մ եք:

- Դժբախտաբար, ոչ: Այս անգամ այցը շատ կարճ է, միայն մէկ շաբաթով եմ ժամանել ընտանեկան հարցերով, պէտք է մասնակցեմ հարսանեկան արարողութեան: Բայց ապագայում դարձեալ կայցելեմ Արցախ, երկու անգամ եմ այնտեղ եղել, եւ միշտ ընկերներին յորդորում եմ, որ իրենք էլ գնան: Մօտ ապագայում Աւստրալիայից պատգամաւորական այլ խումբ կժամանի, յուսով եմ, որ նրանք կգնան Արցախ:

- Հայարտօրէն նշում եկ, որ 1915թ. Հայոց ցեղասպանութիւնը վերապրած ընտանիքի թոռնուհի եկ, ձեր գործունեութեան ընթացքում բազմիցս Աւստրալիայի իշխանութիւններին կոչ եկ արել ճանաչել Հայոց ցեղասպանութիւնը: Ըստ ձեզ՝ Ավստրալիան երբ կճանաչի Հայոց ցեղասպանութիւնը, ինչ հնարաւորութիւններ կան դրա համար, եւ ինչ քայլեր եկ ձեռնարկում այդ ուղղութեամբ:

- Մեր նահանգն արդեն 20 տարի է՝ ճանաչել է Հայոց ցեղասպանութիւնը, Արցախի անկախութիւնը ճանաչում է: Մենք յուսով ենք, որ Աւստրալիան նոյնպէս կճանաչի, եթէ Գերմանիան եւ որոշ երկրներ կարող են ճանաչել, եւ ես միշտ իմ խորհրդարանական ընկերների մօտ այդ հարցը բարձ-

րացնում եմ: Յուսով եմ, որ մօտ ժամանակներս Աւստրալիան նոյնպէս կճանաչի Հայոց ցեղասպանութիւնը:

- Հայաստանից դուրս բարձր պաշտօնների շատ քիչ թուով հայեր են կարողանում հասնել: Ի՞նչ խորհուրդ կտաք սփիւռքում բնակուող մեր հայրենակիցներին, ովքեր դեռ նոր են պատրաստուում զբաղուել քաղաքականութեամբ:

- Երկու բան է ինձ միշտ օգնել՝ հաւատն ու աշխատասիրութիւնը: Եթէ անընդհատ աշխատես, ամեն ինչ կարող ես անել: Ինձ միշտ հարցնում են, թէ ո՞րն է գաղտնիքը, ասում եմ՝ գաղտնիք չկայ: Գիշեր-ցերեկ պէտք է աշխատես, եւ պէտք է միշտ լաւատես լինես, այդ երկու բաները շատ կարեւոր են:

- Ապագայում աւելի բարձր պաշտօններ զբաղեցնելու ծրագրեր ու նպատակներ ունե՞ք:

- Ոչ, իմ վարչապետի պաշտօնը բաւական է: Սակայն 17 տարի առաջ, երբ խորհրդարանի անդամ դարձայ, բնաւ չէի պատկերացնում, որ մի օր պէտք է վարչապետ լինեմ: Բայց կամաց-կամաց, երբ մէկ հաջողութիւն գրանցում ես, հասկանում ես, որ միւսին եւս կարող ես հասնել: Այդպէս հասալ այս պաշտօնին:

- Շնորհակալ եմ հարցազրույցի համար:

Հարցազրույցը՝
Նորայր Շողիկեանի

Սահմանադրական Դատարանը Խարխափումի մէջ

Շարունակուած էջ 1-էն

«ճնշումները»: Թովմասեան սակայն ոչ մէկ ձեւով անդրադարձաւ վարչապետի նշած յստակ կէտերուն:

Գալով Դատարանի վերջին շրջանի գործունեութեան եւ յատկապէս Քոչարեանի դատավարութեան շուրջ ընթացող դարգացումներուն, հոն եւս նկատելի է վճռակամութեան պակաս ու անորոշութիւն:

Սահմանադրական դատարանը նախ ընդունեց Երեւանի ընդհանուր իրաւասութեան դատարանի դիմումը՝ Քոչարեանի անձեռնմխելիութեան հարցով: Ապա որոշեց ետ վերադարձնել գայն: Երբ Դատարանը դարձեալ դիմեց Սահմանադրական Դատարան, այս անգամ արդէն որոշուեցաւ քննել հարցը ու օր նշանակուեցաւ Օգոստոսի 20-ը: Շաբաթ մը ետք,

Դատարանը դիմեց նոր հնարքի մը, յայտարարելով թէ, հարցի քննութիւնը կասեցուած է եւ խորհրդատուական կարծիք ստանալու նպատակով դիմուած է Մարդու Իրաւունքներու Եւրոպական դատարան եւ Վեներական Յանձնաժողովին:

Այս հակասական քայլերը կու գան հաստատելու թէ, Սահմանադրական Դատարանը խարխափումի մէջ է եւ ի վիճակի չէ ներկայ իր կազմով վստահութիւններ չնող գործունեութիւն իրականացնել: Միւս կողմէ, իշխանութիւնը եւս առայժմ չունի այս անել վիճակէն դուրս գալու յստակ ծրագիր: Ամառնային արձակուրդներէն ետք այդ լուծումը կրնայ յայտնուիլ սահմանադրական փոփոխութիւններու եւ կամ նոր սահմանադրութեան տեսքով:

«ՄԱՍԻՍ»

MARONIAN
INSURANCE SERVICES

Since 1975, we have proudly served your health and life insurance needs.

We will continue to stand by your side and secure your **family** and **business** with our full range of insurance policies.

CALL US FOR A PERSONALIZED QUOTE

(818) 500 9585

805 E. Broadway, Glendale, CA 91205
sbmaronian@gmail.com
CA INSURANCE LICENSE # 0C99815

MaronianInsurance.com

HEALTH

LIFE

COMMERCIAL

«Եթէ Մենք Կորսնցնենք Սեւանը, Այն Ատեն Կրնանք Հայաստանի Կրայ ալ Խաչ Քաշել»

Հարցազրոյց՝ Հայկական Բնապահպանական ճակատի Անդամ, Աշխարհագրագետ Լեւոն Գալստեանի Հետ

- Սեւանայ լիճը կրկին «ծաղկած է», բնապահպանները լուսանկարներ կը հրապարակեն: Ի՞նչ կը կատարուի իրականութեան մէջ, ինչքանով է այդ մտահոգիչ:

- Լիճին մէջ կապտականաչ ջրի մոլորակներու մեծ քանակի ած կայ, բայց պէտք է հասկնալ, թէ ինչն է այդ խնդիրին պատճառը: Ինչքան ես գիտեմ, որ եւէ պետական մարմին այսպիսի ուսում նասիրութիւն չէ ըրած վերջին տարիներուն: Բացի այն պատճառներէն, որ ջերմութիւնը բարձր է, կոյուղաջուր կը լեցուի Սեւան, այլ պատճառներ չեն լիշատակուի: Կրնայ սա այսպիսի աստիճանի հասնի, որ անփոփոխելի դառնայ, լիճի ինքնամաքման ընթացքը նահանջէ եւ դադորի: Սա կրնայ լուրջ խնդիրներու հասցնել եւ երկրի բնապահպանական իրավիճակին վրայ մեծ բացասական ազդեցութիւն ունենալ: Երբ մենք կ'ըսենք, որ բնապահպանական անվտանգութիւնը իր կարեւորութեամբ Հայաստանի համար հաւասար է ռազմական անվտանգութեան, շատերը չեն ուզեր հաւատալ: Սեւանայ լիճը բնապահպանական անվտանգութեան կարեւոր բաղադրիչներէն է, եթէ մենք կորսնցնենք Սեւանը, Հայաստանի վրայ ալ կրնանք խաչ քաշել:

Խնդիրն այն է, որ առաջնային կարեւոր հետազոտութիւն չէ կատարուած եւ հիմա ալ չի կատարուիր, թէ եղածին պատճառները որոնք են, ինչ վիճակի է հիմա, ինչ միտումներ կան, ինչ հետեւանքներու կրնայ հասնիլ, ինչ ձեւ պէտք է ըլլայ ջուրի որակի փոփոխութիւնները եւ ինչ անմիջական քայլեր պէտք են այս խնդիրը լուծելու համար: Ոչ թէ պէտք է ըսել՝ մէկ

տարի, 6 ամիս յետոյ կը փոխենք օրէնքը, մաքրման կայաններ կը դնենք: Այդպիսի բաներ կրնայիք ընել այն ժամանակ, երբ հիւանդը լուրջ վիճակի չէ հասած, մահամերձ չէ: Իսկ երբ մահամերձ է, այդ ժամանակ պէտք է վիրաբուժական մօտեցում ցոյց տալ, գործադրել արագ միջոցառումներ, բան մը, որ մենք ցարդ չենք տեսներ:

Մենք, որպէս Հայկական Բնապահպանական ճակատ եւ ես որպէս աշխարհագրագետ, մօտաւորապէս 15 յօդուած հրատարակած ենք Սեւանի մասին (2015 թուականէն սկսեալ), եւ յստակ լիշատակած ենք, որ այսպէս շարունակուելու պարագային, մենք կը կորսնցնենք Սեւանը: Կը լիշատակուի, որ այս վիճակին պատճառը կոյուղաջուրներն են, բայց կոյուղաջուրները 10-15 տարի առաջ ալ կը լեցուէին Սեւանի մէջ, բայց այդ ժամանակ վիճակը չէր:

- Ստեղծուած վիճակին գլխաւոր պատճառը ի՞նչն է:

- Իմ կարծիքով, գլխաւոր պատճառը այն է, որ նախորդ կառավարութիւնը յանցագործութիւն կատարած է Սեւանի նկատմամբ. 2011 թուականէն դադրեցուած է Սեւանայ լիճին մակարդակի բարձրացումը: 2012-2018 թուականներուն Սեւանի մակարդակը բարձրացած է միայն 30 սանթիմետրով, այն պարագային, երբ մինչեւ այդ՝ 2002-2011 թուականներուն, Սեւանի մակարդակը բարձրացած էր 3,5 մետրով: 2002-2011 թուականներուն, ջուրի մակարդակի այսպիսի բարձրացման արդիւնքով, ջուրի որակը սկսած էր բարելաւուիլ: Իսկ 2011 թուականէն յետոյ եղած են տարիներ, որ նոյնիսկ նուազած է ջուրին մակարդակը, բան մը, որ օրէնքով ալ ընդունելի չէ: Ատոր հետեւանքով լիճը սկսաւ կրկին իր որակը կորսնցնել: Սա յստակ նախորդ իշխանութիւններուն գործած յանցագործութիւնն է Սեւանի նկատմամբ:

Երկրորդ պատճառը այն է, որ նոյն յանցագործները, մասնաւորապէս բնապահպանութեան նախարարութեան աշխատողները, չեն մաքրած փամբերձ տարածքները ջուրի մակարդակը բարձրանալէն առաջ: Այդ իսկ պատճառով, ծառեր, օրկանական այլ բաներ մնացած են ջուրին տակ, եւ աւելցած է օրկանական նիւթերու մուտքը լիճ: Վերջին տարիներուն, քանի որ

Հայաստանն ու Եւրոպական Միութիւնը

Շարունակուած էջ 1-էն

րոպական Միութեան ու Հայաստանի միջեւ համագործակցութիւնը ճիշդ ուղիի վրայ է», - ընդգծած է Եւրոմիութեան պատուիրակութեան ղեկավարը:

Փոթթր Սվիթալաքին յայտարարած է՝ Պրիւքսէլը պատրաստակամ է աջակցելու հայաստանեան դատական բարեփոխումներուն, սակայն ամենեւին մտադիր չէ Երեւանին պարտադրել իր օրակարգը կամ թէ ինչ եղանակով բարեփոխումներ իրականացնել դատական համակարգի մէջ:

Դեսպանը ընդգծած է՝ Պրիւք-

սէլը պատրաստակամ է նշանակալից նիւթական աջակցութիւն ցուցաբերել դատական բարեփոխումներու գործին՝ անյապաղ աջակցութիւն, որ պատրաստ կ'ըլլայ արդէն այս աշնան, եւ բազմամիլիոնն աջակցութիւն՝ գալիք 3-4 տարիներու համար:

Ըստ Սվիթալաքիի, եթէ նախորդ տարիներուն Եւրոմիութիւնը՝ միայն երկկողմ ծրագիրներու միջոցով Հայաստանին կը ցուցաբերէր տարեկան միջինը 35 միլիոն եւրոյի աջակցութիւն, ապա այս տարի այդ թիւը կրկնապատկուած է ու դարձած 70 միլիոն եւրո:

նուազած է Սեւանայ լիճի ձուկերու եւ խեցգետիններու քանակը, որոնք կ'ուտէին այդ օրկանական նիւթերու մէկ մասը, իրավիճակը դարձուց տագնապալի:

- Սեւանը փրկելու համար, որո՞նք պիտի ըլլան առաջնային քայլերը:

- Կը կարծեմ, թէ պէտք է անմիջապէս մաքրել փամբերձ տարածքները եւ նորէն արագ ձեւերով բարձրացնել լիճին մակարդակը, որ կարենանք վերադառնալ գոնէ այն վիճակին, որ եղած է 2011-2012 թուականներուն: Հիմա բնապահպանութեան նախարարութիւնը կը յայտարարէ, որ արտոտ ջուրը կը լեցուի Սեւան եւ պէտք է մաքրման կայաններ տեղադրել եւ այլն: Ի հարկէ, սա ալ պէտք է ընել, բայց մինչեւ գնահատական չունենաս, թէ ինչ է իրական պատճառը եւ ինչն է առաջնահերթ, որ պէտք է կատարուի,

ենթադրելով ճիշդ չի կրնար առաջնորդուիլ: Առաջնահերթ խնդիրը փամբերձ տարածքները, ջուրի տակ մնացած ծառերը եւ անտառները մաքրելն է, եւ պէտք է վերականգնել Սեւանի ջուրի մակարդակին աճը: Սեւանայ լիճը պէտք է տարեկան 20-40 սանթիմետրով բարձրանայ ու այդ աճը պէտք է կայուն ըլլայ: Պէտք է այս ամէնը գիտականօրէն ուսումնասիրուի, ոչ թէ առաջնորդուինք իմ կամ մէկ ուրիշի ենթադրութիւններով, եւ որոշումներ ընդունին: Եւ ցաւօք, բնապահպանութեան ոլորտին մէջ նախկին միտումները կը շարունակուին, որեւէ լուրջ քննարկում մենք չենք տեսած:

Հարցազրոյցը՝ Սիրանոյշ Պապեանի («Լրագիր» կայք) Արեւմտահայերէտի վերածեց եւ հրապարակման պատրաստեց՝ Ս. Ա.

Monrovia-ի Dignity գերեզմանատան մէջ պիտի տրամադրուի յատուկ Հայկական բաժին մը որուն անունը պիտի ըլլայ Արարատ:

Ծառ լաւ պայմաններով եւ յարմար ամսական վճարումներով:

Նախքան Ձեր ծրագիրներուն ու առաւելութիւններուն համար Ձեզի կատաշարկոյի՝

- 1- Ձեր պայմաններուն եւ ծախսերու հարմար ծառայութիւններ
- 2- Ունիք նաեւ թաղման ու յուղարկատրութեան ծառայութիւններ յարմար գիններով

Մանրամասնութեան համար դիմել՝

ISABEL CRISTINA KEMANIAN
Pre-Planning Advisor

200 E. Duarte Rd., Monrovia, CA 91016
(818) 284-8754
Email: isabel.kemania@sci-us.com

Հայ-Ամերիկեան Թանգարանի Ի Նպաստ Ճաշկերոյթին Հանգանակուեցաւ 270 Հազար Տոլար

Շարունակուած էջ 1-էն

գալուստ մաղթեց բոլոր հրաւիրեալներուն, որոնք եկած էին քաջալերելու եւ գորավիզ կանգնելու հայ-ամերիկեան թանգարանի պարծանք հանդիսանալիք շքեղ կառուցի իրականացման ծրագրին:

Օրուան հանդիսավար Խնամակալ Մարմնի գործադիր տնօրէն Շանթ Սահակեանի ողջոյնի խօսքէն ետք ելոյթ ունեցաւ Հայ-Ամերիկեան թանգարանի Խնամակալ Մարմնի համա-ատենապետ Գերշ. Յովնան Սրբազան: Ան շնորհակալութիւն յայտնելէ ետք օրուան հիւրընկալներ Տէր եւ Տիկ. Արա եւ Նինա Օհանեաններուն սրտաբուխ ընդունելութեան համար, դրուատանքով արտայայտ-

տուաւ այս գեղեցիկ նախաձեռնութեան հետ աղերս ունեցող արդիական թանգարանի կառուցողական եւ բաժանմունքային շարժարութիւններուն մասին:

Օրուան հիւրընկալ Արա Օհանեան խօսք առնելով իր շնորհակալութիւնները յայտնեց Հայ-Ամերիկեան թանգարանի Խնամակալ Մարմնին եւ բոլոր աջակիցներուն որոնք ձեռնամուխ եղած են այս ազգապարծան կոթողային գործի իրականացումին:

Հայ-Ամերիկեան թանգարանի Շինութեան յանձնախումբի ատենապետ Պերճ Կարապետեան, իր հերթին յաւելելով մանրամասնութիւններ տուաւ մեծ ծրագրի մասին եւ առանձնապէս շեշտեց նահանգային եւ գաւառային իշխա-

ուեցաւ Հայ-Ամերիկեան թանգարանի վիճակուած օգտաշատ առաքելութեան մասին: Սրբազանը մասնաւորաբար յարեց. «Թանգարանը պատգամ մըն է որ կ'ըսէ՝ մենք խաղաղասէր ժողովուրդ մըն ենք եւ կոչուած ենք խաղաղութեամբ ապրելու եւ ոչ միայն մեր ինքնութիւնը պահպանելու, այլեւ մեր շինարար ներդրումը բերելու այս հիւրընկալ երկրին»: Այնուհետեւ Յովնան Սրբազան կոչ ուղղեց ներկաներուն որպէսզի գործնապէս աջակցին այս նուիրական գործի յաջողութեան:

Թանգարանի կառուցման իրագործումը ստանձնած «Մարգոսի» Շինարարական ընկերակցութեան անունով խօսք առաւ ճարտարապետ Արամ Ալաճաճեան: Ան համապարբակ գեղուցումով հանդէս գալով, շահեկան տեղեկութիւններ

նութիւններու եւ կլենտէյլ քաղաքի քաղաքապետական խորհուրդի նիւթա-բարոյական աջակցութեանց մասին: Կ'իմանանք թէ ցարդ պատուական իշխանութիւններու կողմէ խոստացուած գումարն է ութը միլիոն տոլար: Իսկ Արա եւ Նինա Օհանեանի տան մէջ եղած նուիրատուութիւններէն գոյացած է 270,000 տոլար, որպէս հիմնադիրներու շրջանակակի անդամներ:

Ընդունելութեան պաշտօնական բաժինէն ետք շարունակուեցաւ ընկերային հաճելի մթնոլորտը, Արա Տապանճեանի եւ իր Element Band նուագախումբի կենդանի կատարումով:

Մայրամուտի առաջին ժամերուն ներկաները բաժնուեցան լաւագոյն տպաւորութիւններով, հաճելին եւ օգտակար իրարու ազդեցած ըլլալու գոհունակութեամբ:

ԳՆԱՀԱՏԱՆՔԻ ԳԻՐ ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹԻՆ

Յարգելի եւ Սիրելի
Տիար Վահէ Աջապահեան

Սիրելի Վահէ

Սոյն գնահատանքի գիրը սիրելութեանդ միջոցաւ կը փոխանցեմ ՄԱՍԻՍ շաբաթաթերթի խմբագրութեան, յայտնելով նաեւ իմ շնորհակալութիւնը ամէն շաբաթ ուղարկելով գայն անխափան: ՄԱՍԻՍը ինձ համար եղած է ու կը մնայ այն հետաքրքրական շաբաթաթերթը, ի պարզաբանուած լրատուութիւններով եւ իմաստուն խմբագրականներով, տեղը տեղին խղճամիտ ու քաջակորով ուղղութեամբ: Առաջին վայրկեանէն իմ հետաքրքրութիւնը կ'ուղղուի խմբագրականներուն, կը կարդամ զանոնք անմիջապէս՝ հակիրճ եւ իմաստալից, ուրկէ նաեւ տպաւորիչ կը դառնան շարք մը հայաշխարհի լուրերուն թաքուն բովանդակութիւնը:

Խմբագրականներուն մէջ աչքառու են օրուան հրատապ եւ կամ բնականոն լուրերու դասաւորեալ եւ վերլուծեալ տեղեկութիւնները շատ պարզ ոճով, յայտնի եւ անպաճոյճ: Շաբաթաթերթին բովանդակութիւնը հաճոյքով կը կարդամ հոն ուսանելի բաւական նիւթ տեսնելով: Կը գնահատեմ նաեւ իմ գրութեանց մասնակցութիւնը ՄԱՍԻՍ-ին մէջ եւ կը հիանամ երբ ամէն գրութեան կը կցէք պատշաճ լուսանկարներ: Շնորհաւորութիւններս բոլորիդ:

Եթէ կը հաճիս սիրելի Վահէ, թերթի խմբագրին հաղորդէ նաեւ այն մասին որ արեւելեան թեմէն բարեկամներ յաճախ կ'անդրադառնան ՄԱՍԻՍ շաբաթաթերթին ուր կը տեսնեն գրութիւնս եւ ուշադրութեանս կը յանձնեն: Այս բոլորը ի պատիւ Ձեզի:

Սիրով
Աղօթարար
Ջաւէն Ա. Քհնյ. Արզումանեան
Յուլիս 19, 2019, Կլենտէյլ

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Ուրախութեամբ կ'իմանանք թէ Հ.Բ.Ը.Մ.ի եւ մեր շրջանակի ծանօթ ազգայիններէն Տիար Աւօ Մարգարեան, անցեալ Կիրակի, Յուլիսի 21, 2019, Փասատինայի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ, պարգեւատրուած է Ս. Ներսէս Շնորհալի շքանշանով, ամենայն Հայոց Հայրապետի յատուկ կոնդակով:

Շքանշանի տրուելունը կատարուած է ձեռամբ թեմիս առաջնորդ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեանի, առ ի գնահատութիւն տասնեակ տարիներու իր եկեղեցեցանուէր եւ ընկերային ու հասարակական բերուել գործունէութեան:

«Մասիս» խմբագրութիւնն ու շրջանակը ջերմօրէն կը շնորհաւորեն Աւօ Մարգարեանը մաղթելով յարատեւութիւն եւ նորանոր յաջողութիւններ:

Այս ուրախ առիթով Տէր եւ Տիկ. Կարօ եւ Անի Պէքարեան իրենց շնորհաւորութիւնները կը յայտնեն Աւօ Մարգարեանին եւ առ այդ 200 տոլար կը նուիրեն «Մասիս»ին:

NATIONAL NOTARY ASSOCIATION
NOTARY PUBLIC

MEMBER

Garine Depoyan

626-755-4773
554 N. Chester Ave Pasadena, Ca. 91106
ghdepoyan@gmail.com

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէք
«Մասիս» Շաբաթաթերթին

www.massispost.com

Massis Weekly

Volume 39, No. 29

Saturday, July 27, 2019

PM Pashinyan: Any War Waged Against Us Will Lead to the Unconditional Victory of Armenia

YEREVAN (Panorama.am) -- Armenian Prime Minister Nikol Pashinyan attended the military educational institutions' 2018-2019 academic year graduation ceremony at the Defense Ministry headquarters on Monday.

The premier congratulated the students on graduating from military educational institutions and being awarded the rank of officer, the press office of the government reports.

Nikol Pashinyan handed out graduation certificates to a group of students.

Addressing the event, the head of

government stated, in part:

"Today's event symbolizes the generation change that is taking place in the Armed Forces of the Republic of Armenia. Today we can see people standing in this square who were at the roots of the Artsakh liberation struggle; we can see senior group officers who boast an exemplary record of service and awards symbolizing their impressive path. Today, in this square, there are graduates of military educational institutions being awarded a rank of officer for the first time in their lives.

The service of an officer is perhaps a type of service that calls for the

highest possible voluntary traits as it requires unconditional will and readiness to execute orders without discussion. It is an activity that requires great moral, intellectual and psychological strength. And today, your presence on this square proves that you have already made up your mind, you have enough confidence in your strength to bear a burden that might otherwise seem unbearable.

Being an officer, being a commander means sometimes entrusting one's subordinates with such risky missions as may imply loss of life; being an officer implies great responsibility for such missions. This means that each order's wording calls for special responsibility, because orders must be reasonable, justified and based on an accurate assessment of the situation; they should serve the goals set before the Armed Forces and the people of the Republic of Armenia.

This means that the authority of each officer should be much greater than that of his epaulettes. The subordinates' respect is an added value to officer's epaulettes. You will earn your fellow servicemen's respect with dedicated service, respect for others, and exceptional respect for your country and your nation. And I wish your

Continued on page 3

EU Envoy Praises 'Excellent' Ties With Armenia

YEREVAN -- The outgoing head of the European Union Delegation in Yerevan, Piotr Switalski, described the EU's relationship with Armenia as "excellent" on Monday.

"Cooperation between the European Union and Armenia is on the right track," he told a farewell news conference.

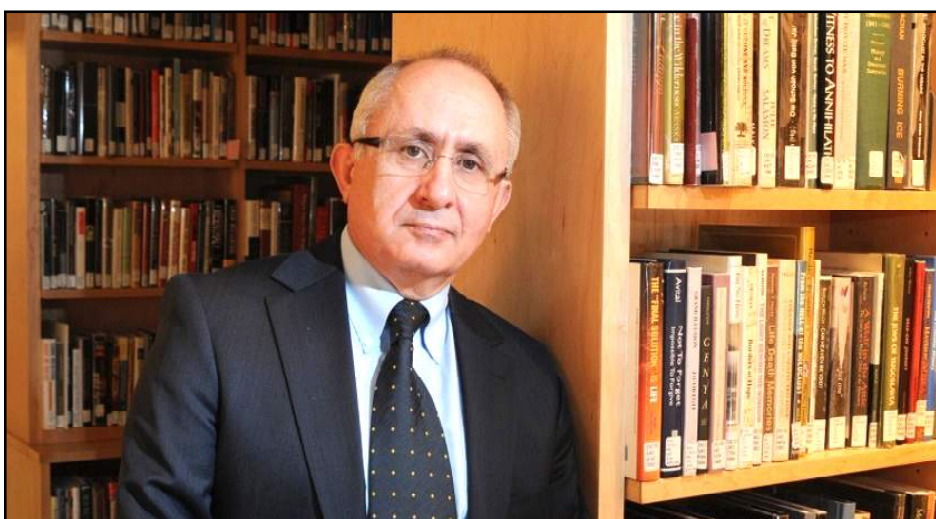
Switalski pointed to their "very intensive and friendly political dialogue" involving mutual visits by Armenian and EU leaders and the EU's "technical missions" to Yerevan focusing on wide-ranging reforms planned by the Armenian government.

European Council President Donald Tusk praised the government's reform agenda during a visit to Armenia earlier this month. He specifically hailed "the focus on creating an independent, efficient and accountable judicial system" after holding talks with Prime Minister Nikol Pashinian.

Switalski reaffirmed the EU's readiness to support judicial reforms planned by Pashinian's government with "political, technical and financial" assistance. The financial aid should be made available already this autumn, he said.

Continued on page 2

Prof. Taner Akçam Unearths Solid Evidence for the Armenian Genocide

WORCESTER, MA — Letters referring to a decision to "annihilate" all Armenians have been authenticated as the work of Bahaettin Sakir, one of the architects of the Armenian Genocide, according to a new study by Clark University history professor Taner Akçam. His paper, "When was the Decision to Annihilate the Armenians Taken?" appears in the Journal of Genocide Research.

Akçam, who has studied the genocide for decades, writes that the signatures on the two letters, dated March 3 and April 7, 1915, match those of Sakir on other documents. Akçam also says he has unearthed new

documents from the Ottoman Archives showing initial decisions to exterminate groups of Armenians were taken by a local branch of the paramilitary organization, Teskilat-i Mahsusa (Special Organization), led by provincial governors in December 1914.

The first letter studied by Akçam states that the Committee of Union and Progress (CUP) "has decided to annihilate all of Armenians living within Turkey, not to allow a single one to remain, and has given the government broad authority in this regard." The second letter reiterates this message.

Continued on page 3

OSCE Urges Ankara to Find All Involved in Hrant Dink's Murder Following Convictions

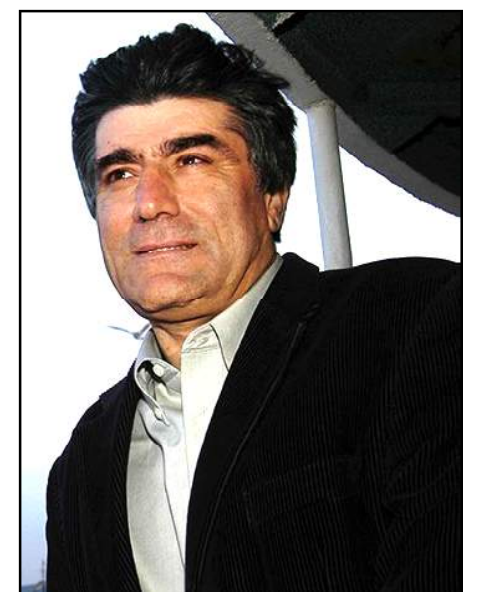
VIENNA (RFE/RL) -- The Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE) has urged Turkish authorities to find "the masterminds" and all those involved in the 2007 murder of Turkish-Armenian journalist Hrant Dink following the conviction of seven defendants in the high-profile case.

In a July 19 statement, the OSCE's representative on freedom of the media, Harlem Desir, welcomed a Turkish court's decision a day earlier to sentence seven people to lengthy prison terms for their roles in Dink's killing.

But Desir stressed that "more needs to be done" and expressed hope that "all others involved in this murder will face justice."

"After 12 years, Hrant's family, friends, and fellow journalists deserve to know the full truth behind this heinous killing," Desir said. "It is therefore of utmost importance that the Turkish authorities identify and bring the masterminds of Dink's murder to justice."

The 52-year-old Dink, a leading member of Turkey's ethnic Armenian community who was also involved in Turkish-Armenian reconciliation efforts, was gunned down in broad day-

light by purported ultranationalist Ogun Samast on January 19, 2007.

Dink's murder became a greater scandal after it emerged that Turkish security forces knew of a plot to kill him but failed to act.

A court in Istanbul on July 18 ruled that the killing was an "organized crime."

Samast, the confessed assassin, was a teenager at the time of the killing. He was sentenced to nearly 23 years in prison in 2011 but had two

Continued on page 4

New South Wales Premier Gladys Berejiklian Meets with Pashinyan and Sarkissian

YEREVAN -- Prime Minister Nikol Pashinyan received Gladys Berejiklian, the Premier of the Australian State of New South Wales, who is paying a private visit to Armenia.

"We are happy and proud of your activities in Australia. Today, you are one of the most influential Armenian women in the world, and I am pleased to meet you," Nikol Pashinyan said. The Head of Government expressed the hope that Gladys Berejiklian's efforts would help wind up relations between Armenia and Australia and expand the scope of mutual interests.

Gladys Berejiklian complimented the Prime Minister for the positive developments unfolding in Armenia and stated the Armenian community of Australia is closely following the events taking place in the Motherland. She emphasized that unlike what could be seen over the past few years, this time she can witness great enthusiasm and belief among the Armenians. Mrs. Berejiklian talked about her activities in the state of New South Wales and the Armenian community of Australia.

The interlocutors exchanged ideas on developing cooperation between Armenia and Australia, strengthening ties between the Motherland and the Diaspora, as well as on the priorities of the Armenian government.

Gladys Berejiklian was also hosted President Armen Sarkissian.

The President welcomed her visit to historical Fatherland and hailed her activities for the recognition of the Genocide and Artsakh's right for self-determination.

The Parliament of New South Wales adopted a resolution condemning the Armenian Genocide back in 1997.

Gladys Berejiklian said that as a grandchild of the Genocide survivors visiting Armenia, she is proud of her Armenian roots and ancestry. She expressed hope to see Armenia more developed during her next visits.

The parties exchanged views on the opportunities for cooperation between Armenia and Australia's largest state New South Wales, spoke about the Armenian community of Australia and its role.

*****

Gladys Berejiklian won the March 23, 2019 election in New South Wales to become the first ever female politician re-elected to the post of prime minister. Berejiklian's grandparents survived the Armenian Genocide.

New South Wales is one of eight states in Australia with a population of about 8 million, of which more than 5 million live in the capital city of Sydney. Per capita GDP stands at about 53,000 dollars. Being only the fifth most populated state in Australia, New South Wales provides 32.7% of the Australian economy.

Armenian Speaker Meets with Mitch McConnell and Nancy Pelosi

WASHINGTON, DC -- Parliament speaker Ararat Mirzoyan reportedly called for greater U.S. assistance to Armenia when he met with U.S. Senate majority leader Mitch McConnell in Washington on Tuesday.

Mirzoyan also held a separate meeting with U.S. House Speaker Nancy Pelosi on the sidelines of an international forum held in the U.S. capital. According to the Armenian parliament's press office, he briefed Pelosi on ongoing developments in

Armenia and thanked her for her "contribution to U.S.-Armenian relations."

Pelosi has long supported measures championed by the Armenian community in the United States, notably draft resolutions recognizing the 1915 Armenian genocide in Ottoman Turkey. Her California constituency has a large number of ethnic Armenians.

In a separate statement, the office said Mirzoyan discussed with

Armenian Police Deployed in Ijevan to Quell Unrest by Illegal Forest Loggers

YEREVAN (RFE/RL) — The Armenian police appeared to have deployed more officers in the northern town of Ijevan on Friday two days after clashing with local residents protesting against government efforts to end illegal logging in nearby forests.

The clashes broke out after several hundred protesters defied police orders to unblock a major highway passing through the administrative center of Armenia's Tavush province. A dozen police officers and at least two civilians were hospitalized as a result.

Dozens of protesters were detained in the following hours on suspicion of violently attacking security forces. Thirteen of them remained under arrest on Friday. None was formally charged with any crime yet, according to the Investigative Committee.

A spokeswoman for the law-enforcement agency said investigators are continuing to hunt for 11 other individuals they believe were also involved in the violence.

The Armenian police chief, Valeri Osipian, and the director of the National Security Service (NSS) Arthur Vanetsyan, stayed in Ijevan throughout Thursday, meeting with their subordinates as well as residents of the town and nearby villages. Both men defended the use of force against the protesters.

"One of the police functions is to do preventive work," Osipian told RFE/RL's Armenian service. "That's what we are doing at the moment."

Vanetsyan said, for his part, that the protest was a "provocation" organized by a handful of individuals, rather than an outburst of popular anger

against the enforcement of a government ban on unauthorized logging, which has been the norm in Tavush for over two decades.

Police presence in Ijevan remained strong on Friday, with officers brought from other Armenian regions patrolling the town center in the morning. An RFE/RL correspondent saw about 50 busloads of riot police entering the town later in the day.

Relatives of some arrested protesters complained that they still know nothing about the whereabouts of their loved ones. They said the latter did not commit violent acts and must be freed.

The Tavush governor, Hayk Chobanyan, insisted, meanwhile, that the situation in Ijevan is "much calmer today" and will stabilize further in the coming days. He said there will be no letup in the ongoing crackdown on illegal logging in the province bordering Azerbaijan and Georgia.

Chobanyan dismissed complaints that logging is the main source of income for many local residents. He said the illegal practice has primarily benefited a small number of timber traders and government officials bribed by them.

Prime Minister Nikol Pashinyan, who was born and raised in Ijevan, on Thursday ruled out any concessions to "the organizers of illegal logging" whom he blamed for the unrest. "We will stop illegal logging in the most resolute manner," he said.

The government ban means that from now on locals will only be able to resell smaller amounts of wood legally purchased from a state forestry agency. Also, villagers will be provided with firewood for heating their homes in winter months.

EU Envoy Praises 'Excellent' Ties

Continued from page 1

Switalski also stressed the importance of 25 million euros (\$28 million) in additional EU aid to Armenia that will be provided this year. He portrayed the sum as a reward for reforms already implemented in the country. The diplomat singled out the holding in December 2018 of parliamentary elections widely recognized as democratic.

The EU foreign policy chief, Federica Mogherini, also acknowledged

the "democratic reforms" last month when she announced the extra aid after chairing, together with Armenian Foreign Minister Zohrab Mnatsakanian, a session of the EU-Armenia Partnership Council.

The CEPA offers the South Caucasus state the prospect of a closer relationship with the EU in return for major political and economic reforms. The 350-page agreement is already being partly implemented despite not having been ratified yet by all EU member states.

McConnell "possibilities of increasing financial assistance provided by the United States to Armenia." It said they

also talked about Armenia's foreign policy and energy security as well as "regional stability."

Aurora Humanitarian Initiative Launches the #AraratChallenge, a Global Crowdfunding Campaign

The Aurora Humanitarian Initiative has announced the #AraratChallenge, a new crowdfunding campaign aimed at supporting those in urgent need of basic humanitarian aid around the world.

The #AraratChallenge is a video-based crowdfunding campaign set to increase the impact and reach of the Aurora Humanitarian Initiative, whose projects combat poverty, improve healthcare and provide education to those in need. This call-to-donate seeks to inspire and engage people to embrace Aurora's mission of empowering successive generations of humanitarians.

At the core of the campaign is Mount Ararat, a universal symbol of renewal and second chances. Just as the 100,000 Armenian orphans that survived the Genocide had a chance to start a new life, the #AraratChallenge provides an exceptional opportunity for everyone to join this movement and give a second chance to those who need it most.

"Mount Ararat is the biblical mountain where Noah's ark is said to have landed and a crucial part of the story about humanity's second chance. As we know, a century ago our ancestors were also given a second chance to survive the Armenian Genocide. Many people, including my grandfather, owed their survival to the generosity of others. One hundred years later, we founded the Aurora Humanitarian Initiative and the Aurora Prize for Awakening Humanity on behalf of the survivors and in gratitude to their saviors. We are committed to giving a

second chance to those who are in need today. The #Ararat Challenge is a unique opportunity to continue the cycle of Gratitude in Action together," said Noubar Afeyan, Co-Founder of the Aurora Humanitarian Initiative.

The Aurora Humanitarian Initiative kicks off the #AraratChallenge crowdfunding campaign today, July 19, 2019, inviting people from all over the world to take part in this movement and donate any sum, even \$1 per month, to give a second chance to the vulnerable and destitute. All funds received in the form of donations will be directed to the Aurora Humanitarian Initiative's programs that directly benefit those in need.

"Everyone deserves a second chance, and the #AraratChallenge is a call to help us give that chance to people around the world. I myself and many other Armenians are alive today only because some courageous and compassionate people saved our grandparents one hundred years ago. Today, we continue to see victims of violence, war and genocide around the world. Most often, children are the first victims of these heinous atrocities. And just as we sought help a century ago, today we can be those that help; we can make a difference. Today, we are fortunate to have a turn at making the world a safer place for the generations to come. Join the #AraratChallenge and put your Gratitude into Action," said Ruben Vardanyan, Co-Founder of the Aurora Humanitarian Initiative.

The #AraratChallenge is open to anyone. Here you can find a tutorial on how to join the challenge.

PM Pashinyan

Continued from page 1

commitment to this challenging path could be more effective, I wish it to be the most victorious for our country, our people and each of you.

I wish to highlight and welcome women's involvement in military affairs, which has been the case for many years. It is an important indicator of serious transformations underway in our society, considering that women have enormous potential, they represent the majority of our population. We must provide the necessary prerequisites, so that our women could serve the Republic of Armenia in a dignified manner and effectively in all spheres of public life.

I understand that not every one of you can achieve such success. Nevertheless, I wish you to go as far as the rank of army general; I wish you could

reach high positions by virtue of your merits without mediating your social standing and personal relations.

Dear friends,

Now, let me talk about peace. The Republic of Armenia is a pacifist state and our armed forces are the main guarantors of peace, but I want to emphasize what kind of peace we need.

The Chinese military strategy believes that talented generals win without a war. We need such peace. We need such an army, such a state and society that can make the potential adversaries realize that fighting with us makes no sense, since any war waged against us is doomed to failure as it will lead to the unconditional victory of the Republic of Armenia, its people and its armed forces.

And all of us, irrespective of our uniform, are dedicated to these victories, and each of us, from the National

Startups Participating in "Sevan Startup Summit 2019" Will Compete for \$100,000 Prize Fund

YEREVAN — Annual "Sevan Startup Summit" will be held in Sevan from July 28 to August 3 and will unite more than 1,000 entrepreneurs from all over the world in Armenia.

Mentors and business experts have been invited to Armenia, which will help startups to develop and attract the international market through professional lectures and specially developed educational program. More than 100 successful entrepreneurs and industry leaders will share their experiences with the participants during the 7 days of "Sevan Startup Summit". The participants and visitors of Summit will have a unique opportunity to listen lectures and have personal meetings with the professionals in the field.

Startups participating in "Sevan Startup Summit" will compete for a \$100,000 prize fund. There will also be \$100,000 guaranteed investment fund that will be invested in 2 or 3 startups. Summit will be attended by individual investors and reputable venture funds representatives. It is expected to get more than \$1,000,000 investment agreements.

The participants will spend 7 days in a tent camp, combining a well-equipped educational program with rest. Within the educational program, participants will meet various high-ranking officials who will share their professional experience and answer the questions of the participants.

For the participants camp stay is free. They will be provided with tents and sleeping bags as well as two meals a day.

Visitors will be able to get one-day passes to attend the Summit and participate in the educational program. For more information please visit the official website of Summit. For Armenian text please see the attachment.

The first "Sevan Startup Summit" was organized in 2016. It has been held in different countries around the world. In 2018 the Summit was held also in the United Arab Emirates and India. To date, more than 450 startups and nearly 15,000 participants have attended the Summit. More than \$200,000 has been given to startups and \$2,000,000 investments has been made.

Prof. Taner Akçam Unearths Solid Evidence

Continued from page 1

Previously, the authenticity of these letters was questioned but, according to Akçam, signature comparison indicates they were authored by Sakir — who, as head of the Teskilat-i Mahsusa, helped to plan and carry out the genocide.

"These letters indicate there was an actual, conscious decision taken to annihilate the empire's Armenian population and that it was taken before 3 March 1915," says Prof. Akçam. "Moreover, there were other related decisions which preceded this final one, as a series of documents we discovered in the Ottoman Archives shows."

These documents suggest that initial decisions to eliminate groups of

Armenians were not taken by the Central Committee of the CUP and/or by the central government, but by governors in the provinces of Van and Bitlis.

"In their communications — both with Istanbul and with one another — the governors did not see the need to use vague language or euphemisms in referring to the annihilation of the Armenians, but spoke of it openly, even offering a number of tangible ideas regarding how such an extermination could or should be carried out," says Prof. Akçam.

Policy decisions regarding the elimination of Armenians, while initially made at the regional level, would eventually serve to pressure the central government in Istanbul to adopt a more radical overall policy, he concludes.

Assembly and to the House of the Government, should serve this noble mission. We all wear the epaulettes of our people, our history, our ancestors, our descendants. Long live those who wear these epaulettes with dignity.

And, therefore,

Long live the Republic of Armenia!

Long live the Armed Forces of the Republic of Armenia!

Long live the Republic of Artsakh!

Long live the Armenian people!

Glory to our martyrs, glory to our officers and soldiers, glory to the rising generation that will see ever new achievements and new victories! Glory and glorious service to you all! Thank you."

Grand Premiere of “Cilicia: The Land of Lions” to Take Place in Armenia Soon

BEIRUT (Armenpress) -- The private premiere screening of a mood reel trilogy “Cilicia: The Land of Lions,” depicting the glorious history of the Kingdom of Cilicia, took place at the Metropolis Empire Sofil movie theater in Beirut, Lebanon, on the 17th of July. The elite of the entertainment scene in Lebanon were present at the screening and post reception, reports Armenpress.

The project was initiated by the Khatchadourian Family of Lebanon and KOHAR to contribute to the preservation and dissemination of the glorious history of the noble Armenian Kingdom of Cilicia. KOHAR has always been devoted to the promulgation of the Armenian cultural heritage, and this cinematographic work aims to disseminate the untold story of the Glorious Armenian Kingdom of Cilicia.

“This project aims to keep the memory of the powerful and proud Kingdom of Cilicia alive and vivid in the minds of current and future generations. The history of Cilicia will find a great reaction among the Armenian diaspora, particularly those living in Lebanon, as Cilicia is the historical motherland for almost all of us. The flags of the Cilician Kingdom that were proudly waved by the audiences during numerous KOHAR concerts is now waved on the screen in the hands of historical figures,” said Harout Khatchadourian.

“Cilicia: The Land of Lions” is a mood reel trilogy that showcases one of the most significant chapters of the Armenian history, the Kingdom of Cilicia, during its three-century-old existence (1080-1375). It was produced in accordance with the modern standards of a history genre film production, using advanced technologies. This project is the first of its kind in the Armenian market. The producing company is Domino Production, based in Armenia.

“The shooting of the mood reel trilogy took a long time as it would take a feature film, but our aim was to create a high-quality cinematographic piece that will claim its position in the contemporary world of film production and make Armenia recognizable as a country with a great potential to be a part of the international film industry. All the scenes were shot in Armenia: from battlefields to the naval battle, which we filmed on the famous “Cilicia” boat. The mood reel is rich in powerful visual effects and computer graphics,” said the director of the mood reel trilogy Ashot Arakelyan.

The mood reel trilogy has been produced based on historical facts. However, for artistic and dramatic purposes, some of the historical episodes are presented with the unique approach of the director. The primary condition when selecting the cast was the charisma of the character rather than the fame of the actor or actress. The characters and all the historical events are based on the rich historical archives and we recreated in consultation with a history expert. The special drama and the essence of the Middle Ages presented in the film are more emphasized with the original soundtrack performed by KOHAR Symphony Orchestra and Choir.

Established at a time when the Armenian people did not have statehood, a new Armenian principdom was established on the Mediterranean coast in the land of Cilicia. The three centuries of breathtaking history of the Cilician Kingdom were more than sufficient to leave a lasting mark in the pages of history and the hearts of all Armenians.

The first mood reel introduces the first part (1080-1198) of the three-century-old history of Cilicia, from the founding of a principdom in the 11th century to the rule of one of the greatest Armenian royals – King Levon the Rouspenid – to Cilicia’s participation in the Crusades and the establishment of the Cilician Kingdom.

The second mood reel refers to the historical events taking place in the 13th century, providing an insight into the relationship among the nobles and the change in the royal dynasties from Rouspenids to Hetoumids, with Queen Zabel I, marrying her regent, Constantine of Baberon’s son: the founder of Hetoumids’ dynasty – King Hetoum I.

The third and the last of the mood reel trilogy presents the final years of the Kingdom (1219-1375) beginning with the reign of King Levon III, when Cilicia was torn apart from all four sides of the kingdom, to King Levon V, the last king who came from the Lusignan dynasty; his burial is depicted in the last scene of the mood reel.

This is the first and the only cinematographic work that narrates the history of Cilicia and has an ambitious aim to be presented in the international film market.

The grand premiere of “Cilicia: The Land of Lions” mood reel trilogy will take place in Armenia in the near future.

Animating History:

How the Zoryan Institute Brings the Testimonies of Genocide Survivors to Life

TORONTO — Can you imagine if you, as a kid, could see the animated story of your grandparents on screen? What if you could watch them recount their life story and learn more about who you are and where you come from? What if you could not only listen to the testimonies of Armenian genocide survivors, your grandparents or great-grandparents, from the survivors personally, but also watch the story in animation on screen?

The Zoryan Institute is working to make that a reality! The Institute, in partnership with BARS Media of Armenia, is converting its oral history accounts of the survivors of the Armenian genocide into animation. To illustrate the courageous and inspiring life story of one such survivor, Aurora Mardiganian’s testimony will be the first to be made into an animated film, titled Aurora’s Sunrise, to be shown worldwide some 100 years later since the first silent movie of 1919.

Aurora Mardiganian was one of the biggest celebrities of the Golden Age of silent film. She was a survivor of the 1915-1918 Armenian Genocide, a refugee turned actress, and the unlikely star of one of the highest grossing films of her time.

As described in her interview, three years after her escape from the Armenian Genocide, Aurora wrote the best-selling book, Ravished Armenia, in which she shared her harrowing experiences. A year later, she starred in a film adaptation of the book which became one of the biggest blockbusters of the silent era. Aurora was also the face of an unparalleled humanitarian campaign for victims of the genocide that raised awareness and over \$30 million in 1919.

Along with breathtaking animation and recovered segments of Aurora’s original silent film, Aurora’s Sunrise resurrects her inspiring story of female empowerment. Aurora

stands alongside figures such as Anne Frank, Malala Yousafzai, Nadia Murad as a champion of human dignity. She is not a victim but a hero—a fighter for justice and humanity.

Through this medium, future generations will be exposed to engaging and visceral adaptations of the Zoryan Institute’s Oral History Archives. The Archive can be used to illustrate not only Aurora’s story, but the thousands of hours of filmed interviews in the collection including the Institute’s interview with non-Armenian survivors of the Armenian Genocide such as Eleanor Ussher-Baker.

Ussher-Baker was the daughter of the medical missionary, Clarence Ussher, who served as a doctor and missionary in Marsovan, Harput and Van from 1898 to 1915 and was a witness during the massacres of Van in 1915.

This project is a massive undertaking and still requires a great deal of time as well as human and financial resources. A project of this caliber and importance can cost upwards of \$1 million. Aurora’s Sunrise has received a commitment from ZDF/ARTE, one of the biggest public broadcasters in Europe to include Aurora’s Sunrise in one of the six spots on their channel dedicated to theatrically released documentaries. The film has also won support from Eurimages, “Best Pitch” at the Belgrade Women in Film’s Film Festival and the “Best Project” award from the Armenia-Turkey Cinema Platform. The film is scheduled to be premiered in 2020.

The Institute is especially excited about its Oral History archives and this initiative to convert Oral History testimonies, which the Institute has been preserving for the past three decades, into animated film. This will come to life through the artistic and cinematic talents of its partners at BARS Media in Armenia.

OSCE Urges Ankara

Continued from page 1

more years and six months tacked onto his sentence for being a member of an armed group.

The court sentenced Erhan Tuncel to 99 years and six months in prison for involvement in Dink’s mur-

der and being a member of an armed group.

Yasin Hayal, a Turkish nationalist who was previously sentenced to life in prison in 2012 for ordering the murder, received seven years and six months in prison for forming and leading an armed group.

#AraratChallenge. «Աւրորա»ն Նախաձեռնած է Համաշխարհային Նոր Շարժում մը

«Աւրորա» մարդասիրական նախաձեռնութիւնը յայտարարած է #AraratChallenge շարժման սկիզբը: Այս մասին, ըստ Armenpress.am-ի, կը տեղեկացնէ IDeA հիմնադրամբ:

Նոր շարժում-հանգանակութիւնը նպատակ ունի օգնութեան ձեռք մեկնելու բոլոր անոնց, որոնք մարդասիրական աջակցութեան խիստ կարիք ունին ամբողջ աշխարհի մէջ:

Տեսուղեր ձով ուղեկցող #AraratChallenge շարժումը պիտի ընդլայնէ «Աւրորա» մարդասիրական նախաձեռնութեան ազդեցութիւնն ու հասանելիութիւնը, որուն նախագիծերը ուղղուած են աղքատութեան կրճատման, առողջապահութեան բարելաւման եւ կարիքաւորները կրթութեամբ ապահովելուն: Նուիրատուութեան այս կոչը բոլորին բացառիկ հնարաւորութիւն կ'ընձեռնէ միանալու «Աւրորա»ի առաքելութեան եւ խրախուսելու մարդասէրներու յառաջիկայ սերունդները:

Շարժման հիմքը Արարատ լեռն է՝ փրկութեան ու վերածնունդի համամարդկային խորհրդանշանը: Ինչպէս ժամանակին Յեղասպանութիւնը վերապրած 100.000 հայ որբ երեխաներ հնարաւորութիւն ստացան նոր կեանք սկսելու, այդպէս #AraratChallenge-ը բացառիկ հնարաւորութիւն կ'ընձեռնէ իւրաքանչիւրին՝ միանալու այս շարժման եւ երկրորդ հնարաւորութիւն տալու անոնց, որոնք ամենաշատը ունին ատոր կարիքը:

«Արարատը բիբլիական այն լեռն է, որուն վրայ, ըստ առասպելի, իջեալնեց Նոյեան տապանը, այն լեռը, որ կը խորհրդանշէ մարդկութեան ընձեռուած երկրորդ հնարաւորութիւնը: Ինչպէս գիտենք, մէկ դար առաջ երկրորդ հնարաւորութիւն տրուեցաւ մեր նախնիներուն՝ փրկուելու եւ վերապրելու Հայոց Յեղասպանութիւնը: Բազմաթիւ մարդիկ, անոնց մէջ նաեւ մեծ հայրս, իրենց կեանքով պարտական են այլոց մեծահոգութեան: Հարիւր տարի անց՝ Յեղասպանութիւնը վերապրածներու անունով՝ մենք հիմնեցինք «Աւրորա» մարդասիրական նախաձեռնութիւնը եւ «Աւրորա»

մրցանակը՝ ի երախտագիտութիւն զանոնք փրկողներուն: Եւ մեր յանձնառութիւնն է երկրորդ հնարաւորութիւն տալ անոնց, որոնք այսօր կարիքի մէջ են: #AraratChallenge-ը բացառիկ հնարաւորութիւն է՝ միասին շարունակելու «Երախտագիտութիւնն՝ ի գործ» նախագիծերու շղթան», - ըսաւ «Աւրորա» մարդասիրական նախաձեռնութեան համահիմնադիր Նուպար Աֆէյեան:

«Աւրորա» մարդասիրական նախաձեռնութիւնը այսօր՝ 2019 Յուլիս 19-ին, կը սկսի #AraratChallenge շարժումը՝ համայն մարդկութեան հրաւիրելով միանալու այդ շարժման եւ նուիրաբերելու որեւէ գումար, թէկուզեւ ամիսը 1 ԱՄՆ տոլար, ապրելու նոր՝ երկրորդ հնարաւորութիւն տալով իրոցելի եւ չքաւորութեան մէջ գտնուող մարդոց: Դրամահաւաքը պիտի ուղղուի «Աւրորա» մարդասիրական նախաձեռնութեան ծրագրերուն, որոնց ուղղակի շահառուները նոյնինքն կարիքի մէջ գտնուողներն են:

«Իւրաքանչիւրը արժանի է երկրորդ հնարաւորութեան, եւ #AraratChallenge-ը կոչ է մարդոց՝ օգնելու մեզի այդ հնարաւորութիւնը տալու ծայրայեղ կարիքի մէջ յայտնուածներուն ամբողջ աշխարհի մէջ: Ես եւ շատ այլ հայեր այսօր ողջ ենք միայն անոր շնորհիւ, որ հարիւր տարի առաջ խիզախ ու կարեկից մարդիկ փրկած են մեր մեծ հայրերը: Այսօր կը շարունակենք ականատես ըլլալ, թէ ինչպէս մարդիկ բռնութեան, պատերազմներու եւ ճեղքասպանութիւններու գոհ կը դառնան աշխարհի տարբեր անկիւններ: Չարհուրելի այդ վայրագութիւններու առաջին գոհերը ամէնէն յաճախ երեխաներն են: Եւ եթէ հարիւր տարի առաջ մենք էինք օգնութիւն խնդրողները, այժմ մենք կրնանք օգնութեան ձեռք մեկնել, մենք կրնանք փոխել աշխարհը: Այսօր մեզի բախտ վիճակուած է աշխարհը աւելի ապահով վայր դարձնելու եկող սերունդներուն համար: Միացէք #AraratChallenge-ին եւ գործով արտայայտեցէ՛ք ձեր երախտագիտութիւնը», - ըսաւ «Աւրորա» մարդասիրական նախաձեռնութեան համահիմնադիր Ռուբէն Վարդանեան:

Պատրիարքական Ընտրութեան Նախաձեռնարկ Մարմինը Կազմուած է

17 Յուլիսի Պոլսոյ Հայոց Պատրիարքարանի մէջ գումարուած ժողովով մը կազմուեցաւ Պատրիարքական Ընտրութեան Նախաձեռնարկ մարմինը: Այս մասին Պատրիարքարանէն փոխանցուած 17 Յուլիս 2019 թուակիր եւ 11839 համարով պաշտօնական զեկոյցէն վերահասու կը դառնանք թէ նիստին ներկայ գտնուած են պատկառելի կրօնական ժողովի անդամներուն աւելնիւ համայնքային եւ թաղային մարմիններու ներկայացուցիչները եւս:

Նիստին նախագահած է Պատրիարքական Տեղապահ Սահակ Արք. Մաշալեան: Հերման Պալեանի ատենապետութեամբ, Հրանդ Մոսկոֆեանի ատենադպրութեամբ, Նազարէթ Էօզասահեանի եւ Կարո Պաղտատի քուէախոյզութեամբ կազմուած է դիւանը:

Ներկաներու առաջարկով կազմուած թեկնածուներու անուանացանկին վրայէն գաղտնի քուէարկութեամբ եւ քուէներու առաւելութեամբ Նախաձեռնարկ Մարմնի անդամներ ընտրուած են՝ Սարովէն Սէրթիմշէք (35 քուէ), Սարո Պէնկլեան (33 քուէ), Սարգիս Զավուշեան (32 քուէ), Խոսրով Քէօլէղալիթօղլու (31 քուէ), Մինաս Ասլան (31 քուէ), Արէտ Քօրեան

(31 քուէ), Թամար Քարասու (30 քուէ), Նազարէթ Էօզասահեան (28 քուէ), Լենա Ենիեօրկան (28 քուէ), Գրիգոր Տէօշէմէճեան (27 քուէ), Սեդրակ Տափուսթեան (26 քուէ), Սելինա Տօղան (26 քուէ), Սեւան Սվա-ճրօղլու (25 քուէ), Կարպիս Տուրասլան (24 քուէ), Վալիա Հէճիսօղլու (20 քուէ): Իսկ պահեստի անդամներ մնացին՝ Ղուկաս Արզուման (20 քուէ), Կարպիս Պալմուճու (16 քուէ) եւ Գէորգ էր-քան (15 քուէ): Այս կազմին վրայ աւելցաւ նաեւ Պատրիարքական Աթոռի կողմէ ներկայացուած Արք. Տ. Կորիւն Աւ. Քհնյ. Ֆէնէրճեան եւ Արք. Տ. Յուսիկ Քհնյ. Հէրկէլեան:

Այստեղ անգամ մը եւս կը հաստատենք թէ Պատրիարքական շրջանակները դիտումնաւոր կերպով զանց կ'առնեն, բոլոր այն համայնքային գործիչները որոնք անցեալ տասը տարիներու ընթացքին լուրջ աշխատանք ծաւալած են պատրիարքական ընտրութեան իրականացման համար: Անոնք բազում անգամներ ժողովներով հասարակութիւնը զգոն պահած են անցուղարձներու մասին միշտ օրակարգի վրայ պահելով խնդրի այժմէականութիւնը:

«ԱԿՕՍ»

Legacy Realty
Nick Karasarkisian
 Broker - CalBRE # 01022153
 2275 Huntington Dr., #117
 San Marino, CA 91108
 Phone: 213.706.9990
 e-mail: nickkarasarkisian@gmail.com
 www.legacyrealtyca.com

St. Gregory Armenian Church, Pasadena
 Fellowship Auxiliary Committee
 Invites you to Join us celebrating
VARTAVAR
 Delicious Lunch, Drinks and Ice Cream
 Water games for all ages
 Sunday, July 28, 2019 After Church Service
 For Reservations, Please Call
 Church Office 626-449-1523
 Alice 818-606-6606 / Khris 626-201-2704
 Donation \$15 in Advance
 \$20 at the Door
 Kids \$10

«Սփիւռքահայ Կեանքեր Ինչպէս որ Տեսայ» Յեղինակ՝ Դոկտ. Հրայր Եւալեանի Գիրքին Շնորհանդէսը

ՍԵՂԱ ՔԻՓԵԼԵԱՆ

«Շնորհակալ ենք, որ մեզի բացառիկ ուրախութիւնը կուտաք, կազմակերպելով նման երեկոներ, ուր կը պանծացուի հայ երգը, հայ գիրքը...», նման արտայայտութիւններով, յուզումնախառն ծափերով ներկաները Յունիս 21ին շնորհաւորեցին Հայ Աւետարանական Եկեղեցւոյ եւ «Արեւիկ» գրատան կազմակերպած, Դոկտոր Հրայր Եւալեանի՝ «Սփիւռքահայ Կեանքեր, Ինչպէս որ տեսայ» գիրքին շնորհանդէսը, հովանաւորութեամբ Հ. Հ. Արտակարգ եւ Լիազօր դեսպան Տիար Ֆադէյ Չարչօղլեանի, որուն երկրէն բացակայութեան պատճառաւ գինք փոխառինած էր Դեսպանորդ՝ Տիար Բավել Փսճըքեան. Աերկայ էին՝ Գերշ. Տէր Գեղամ Արք. Խաչերեան, Գերշ. Եգնիկ Արք. Պետրոսեան՝ Հայաստանի Աստուածաշունչի Ընկերութեան վարիչ քարտուղար, Գերապայծառ Հայր Պէդէգեան Առաքելական Կառավարիչ Կաթողիկէ Համայնքի, Հոգեւոր Հայրերը, Միութեանց եւ կազմակերպութեանց ներկայացուցիչներ, կրթական մշակներ, խմբագիրներ եւ գրասէր ընտրանի մը:

Դոկտ. Հրայր Եւալեան, որպէս Արաբական Մոցի Աստուածաշունչի Ընկերութեան ընդհանուր քարտուղար, կ'այցելէ շատ երկիրներ, ուր կը ծանօթանայ հայու բեկորներու, (ինչպէս վաճառման Մովսէս գրած էր «Ամէն տեղ հայ կայ») «Հայու բեկորներ» գիրքերը):

«Արեւիկ» գրատան պատասխանատու Սոնա Գալստեան ողջունեց ներկաները, ներկայացուց Դոկտ. Եւալեանին, հրաւիրելով շնորհանդէսին իրենց սրտի խօսքը ըսելու, Դոկտ. Նազարէթ Պէրպէրեանը, Պրն. Միհրան Գիւրտօղլեանը, Պրն. Զաւէն Գրիգորեանը, որմէ վերջ Պրն. Եւալեան իր սրտի խօսքը արտասանեց, շնորհակալութիւն յայտնելով այս բացառիկ հաւաքոյթին համար: Որմէ ետք Եգնիկ Արք. Պետրոսեանը եւ Սրբազան Հայրը իրենց սրտի խօսքը եւ տպաւորութիւնները արտայայտեցին:

Երեկոն ճոխացաւ Ռոզինա Մարտիրոսեանի «սանթուրի» վրայ կախարդական նուագով, ձկուն մատ-

© Vicken V Cholakian

ներու զարկով՝ «Մախմուր աղջիկ», «Ով սիրուն, սիրուն» եւ Բուժաներէն երգ մը: Երգահան՝ Երաժիշտ՝ արուեստագէտ Հայկ Եւալեանի ղապէլով հայու սրտի զարկերուն եւ արցունքներ խլելով «ուտ»ի վրայ նուագեց «Եարը մարդու եարա կուտայ», «Հօջ, նազան իմ եարը», «Բինկէօլ»՝ (որ...երբ բաց եղան գարնան կանաչ դռները, քնար դարան աղբիւրները Բինկէօլի) եւ երկու արաբական երգեր, որուն կ'ընկերանար իրեն «Քանոնով» յոյն արուեստագէտ Թասօ Բուլիոսը:

Դոկտ. Նազարէթ Պէրպէրեան, ըսաւ թէ սրտի եւ մտքի երկար կապ, մտերմութիւն ունի Դոկտ. Եւալեանի հետ, որպէս խմբագիր եւ աշխատակից: Պրն. Պէրպէրեան փորձեց գիրքին լեզուական բովանդակութեան, գրական շունչին ոճը սահմանել, թէ ո՞ր գրական դասակարգի կը պատկանի: Գլխաւոր արժանիքը Եւալեանի, արագ, կարճ եւ խիտ տարագումով աշխարհ մը, կերպար մը ներկայացնելու մէջ է:

Պրն. Պէրպէրեան կը հաստատէ հեղինակին Աստուածաշնչական ոգին ներկայութիւնը բոլոր յօդուածներուն մէջ: Դոկտ. Եւալեան երբ կը հանդիպի հայ էակի, մարդ էակի մը, կը տեսնէ որ հայ էակը ինչպէս այդ անտանեւի միջավայրին մէջ կրցած է մարդ մնալ, հայ մնալ. Ինք ալ մարդկօրէն՝ հայօրէն կը մօտենայ: Կարծեմ այսպիսի գիրք չենք ունեցած, որ այսքան

ընթերցողը գրաւէ:

Պրն. Միհրան Գիւրտօղլեան, երբ գիրքին ծաւային նայեցաւ (550 էջ) գրախօսական մը գրելու համար վախցաւ, բայց ի վերջոյ կարդաց: Ամէն մէկ յօդուած մամուլի մէջ հրատարակուած յօդուած մըն է: Պրն. Եւալեան ամէն ճամբորդութենէ նորութիւն մը կը յայտնաբերէ, նոր հայեր, նոր մարդիկ քով քովի կը բերէ: Ան հարստացուցած է հայ մամուլը, հայ բեկորներու մասին գրելով, անծանօթ քաղաքներ կը յայտնաբերէ, փնտռելով եւ գտնելով հայու բեկոր մը, կարծես մէկը կը պարտադրէ իրեն: Իր բոլոր ճամբորդութիւններուն, հանդիպումներուն ընդմէջէն կը կերտէ հայը, հայութիւնը, հայրենիքի եւ հողին ուժը: Տեղ մը կ'ըսէ՝ հայուն ամբողջական մշակոյթը՝ հայուն ազգային ինքնութիւնն է, լեզուն եւ պատմութիւնը, երգն է:

Դոկտ. Եւալեան կը տեսնէ հայուն վերապրումը (էջ 296)ին մէջ, ըսելով թէ այսպիսի մարդիկ ցեղասպանութենէն վերջ դարձան մեր հերոսները, հայուն ապրելու հպարտութիւնը դրին մեր հոգիներուն մէջ: Պայքար կար, հայուն շարունակականութիւնը այդ պայքարին աշխատանքին մէջն է:

Պրն. Գիւրտօղլեան վերլուծեց յօդուածներուն ոճին պարզութիւնը, դիւրին ըմբնելիութիւնը, հասկացողութիւնը եւ մասնաւորեց ընթերցողին մէջ քրքրած զգացումը

եւ իր հոգիին մէջ ստեղծած տաղնապը յօդուածին պարունակած նիւթին պատմութեամբ:

Պրն. Զաւէն Գրիգորեան ըսաւ. Հայ գիրքը հայ ժողովուրդի կենաց շունչն է հայ անհատին համար: Հայ գիրքը տրոփող կենդանի սիրտն է հայոց պատմութեան եւ այսօր մեր ձեռքերուն մէջ եղող՝ Հրայր Եւալեանի հրատարակած «Սփիւռքահայ կեանքեր ինչպէս որ տեսայ» գիրքը, մեր ժամանակակից սփիւռքահայ կեանքի պատմութենէն էջեր եւ պատկերներ են, որոնք կը տողանցեն իրենց զանազանութեամբ եւ գունաւոր խճանկարային պատմութիւններով:

Գիրքը կը բովանդակէ սփիւռքահայ ամէնօրեայ կեանքի պատմութիւններ, իրենց կենցաղով, իրենց հասարակաց ազգային գոյութեան եւ գոյատեւման մտահոգութիւններով, անդոհանքով, մշակաւանջով:

Հրայր Եւալեան կը շրջի սփիւռքահայ գաղութներ, Աւետարանի ճամբով Աւետարանի փրկութեան գիրքը ձեռքին եւ հաղորդակից կը դառնայ այդ գաղութներու կեանքերուն, ազգային հայրենասիրական, եկեղեցասիրական գործունէութիւններուն:

Գերաշնորհ Եգնիկ Արք. Պետրոսեան, որպէս մտերիմ բարեկամը եւ գործակիցը Պրն. Եւալեանի, շնորհաւորեց զինք մագիթելով նորանոր Աստուածաշնչական հրատարակութիւններով հարստացնել մեր գրադարանները:

Գերաշնորհ Գեղամ Արք. Խաչերեան, բոլոր ներկաներուն թարգմանը ըլլալով շնորհաւորեց Պրն. Եւալեանին, յանձնարարելով կարգալայն քրիստոնէական եւ հայրենասիրական շունչով գրուած գիրքը:

Սրբազան Հայրը շեշտեց ըսելով հայը կը տոկայ ամէն դժուարութիւններու հայապահմանումի սիրոյն, յանձն առնելով ամէն տեսակ դժուարութիւն:

Դոկտ. Եւալեան խօսք առնելով իր սրտագին շնորհակալութիւնները յայտնեց իրեն շնորհուած այս բացառիկ ազգային հայրենասիրական եւ քրիստոնէական հաւաքոյթ-եղոյթին առթիւ:

Վեր. Վիգէն Չոլաքեան, շնորհաւորեց Դոկտ. Եւալեանին եւ շնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր ներկաներուն եւ բոլոր անոնց, որոնք մաս առին շնորհանդէսի յաջողութեան համար:

INNOVATIVE

Designs Manufacturing, Inc.

idmifurnishings.com

Պատմաբան Դոնալդ Տուսկի Նուէրը «Փոփոխութիւնների Թատրոնին»

Դեռեւս քերքը կը լիչեն, որ 12 տարի առաջ՝ 2007-ին, Երեւանում մի խումբ խանդավառ երիտասարդներ հիմնեցին ինտերակտիվ թատրոն-տեսակը եւ կոչեցին «Փոփոխութիւնների Թատրոն»:

Ինչ ասել է «ինտերակտիվ թատրոն»: Սա թերեւս ժամանակակից թատրոնի տեսակներից է, երբ բեմահարթակ-հանդիսատես բաժանարար գիծը վերացուած է: Ներկայացումն ընթանում է համագործակցաբար՝ դերասան-հանդիսատես փոխներգործութեամբ:

Ներկայացման ընթացքն ինքնատիպ է. ամբողջական դիտումին յաջորդում է ինտերակտիվ փուլը: Ներկայացման որեւէ հանգուցային դրուագ հանդիսատեսը փոխում է իր հիմնաւորմամբ եւ ինքն էլ յանպատրաստից խաղում բեմի վրայ: Խաղին յաջորդում է աշխոյժ քննարկումը՝ լաւի, վատի բացատրումը: Կարճ ասած՝ «Փոփոխութիւնների Թատրոնը» դառնում է թումանեանական «Վերնատուն» լիչեցնող վերլուծական կենտրոն:

Պատահական չէ, որ «Փոփոխութիւնների Թատրոնի» հիմնադիր եւ ռեժիսոր Հայկ Սեկոյեանը բեւեռուել է «Փոփոխութիւններ» հասկացութեան վրայ: Պարզում է, որ աշխարհում գործում է «քաղաքացիական կրթութեան բարելաւում ինտերակտիվ թատրոնի միջոցով» ծրագիրը: Դառնալով այդ ծրագիրն իրականացող հաստատանեան առաջնակը՝ «փոփոխականները» բեմադրում եւ Հայաստանի, Արցախի հանրութեանն են ներկայացնում ոչ մեծ ծաւալի ինտերակտիվ ուսուցողական ներկայացումներ:

Ներկայացումների խորքում մեր իրականութեան մէջ յաճախ պատահող անկրթութեանն ու բարբարոսութեանը դիմակայելն է:

2019-ի Յուլիսի 20-ին եւ 21-ին Երեւանի «Արտ Կաֆէ» արուեստանոցում «փոփոխութիւնների Թատրոնը» ներկայացրեց Հայկ Սեկոյեանի «ժողով Ազգաւաճորի գիւղապետարանում» գիւղական թեմայով զուարճալի ներկայացումը:

Նազիկի եւ Սէթոյի տունը կուր էր ընկել: Երկուսն էլ Ազգաւաճորի ցորենի արտի ազուաւ քողներն էին: Մականուները. խրտուկի լակ Նազիկ (Աննա Զաքարեան), խրտուկի լակ Սէթօ (Վահագն Գասպարեան): Նազիկը ձգտում էր մարդ դառնալ, քաղաք գնալ, կրթութիւն

ստանալ, որ Ազգաւաճորում բիզնես՝ անասնաֆերմայ բացի: Սէթօն դէմ էր, շատ էր աւանդապաշտ: Ըստ նրա՝ Նազիկի բանագործը տան պատերի ներսում էր եւ՝ դաշտում ազուաւ քելը: Գիւղի գործատէրը (Վազգէն Մատինեան) նոյնպէս դէմ էր՝ մի աշխատող էլ կը կորցնէր: Գիւղապետն (Գէորգ Աբգարեան) էլ էր դէմ՝ գոնէ փոխարինող գտնէր:

Բոլորն էլ փոփոխութիւնների էին կարօտ՝ ֆերման գիւղի փրկութիւնն էր, սակայն...

Օգնութեան եկան հանդիսատեսները: Իւրաքանչիւրն իրեն բնորոշ յուզականութեամբ, գուցէ ենթադրաբար զգում էր, որ կրթութիւնը միշտ է օգտակար, բայց չէին կարողանում կամ քի գործութեամբ հիմնաւորել: Իսկ այդ կամքը դէպի բարեկեցութիւնն տանող փոփոխութեան ուսկային շարժիչն է, առանց որի կեանքը չի բարելաւում:

Ներկայացումից յետոյ գրուցեցինք սցենարի հեղինակ եւ ռեժիսոր Հայկ Սեկոյեանի հետ:

-Դերասանական կազմը մնալու է, թէ տուեալ ներկայացման համար հաւաքագրուած դերասանների խումբ է:

-Դերասանական կորիզը մնալու է, սակայն մեզ հետ համագործակցում են երիտասարդ դերասաններ այլ թատրոններից, նորաւարտներ:

-Դերասանները գիտե՞ն, թէ ինչու է թատրոնը կոչուած «փոփոխութիւնների Թատրոն»:

- Գիտեն, եւ լաւ գիտեն, որովհետեւ փոփոխութիւնը շարժում է, շարժումը՝ պայքար: Իսկ պայքարը երջանկութիւններով ու դժբախտութիւններով լի կեանքն է: Կեանքից էլ փախուստ չկայ:

- Փորձե՞լ էք չափել ներկայացմանը մասնակից հանդիսատես-դերասանի քաղաքացիական կրթութեան նիշը:

- Ներկայացումից յետոյ հանդիսատեսը տուն է գնում բեմի վրայ իր իսկ խաղացած դերն, արտայայտած սեփական միտքը վերլուծելու մտադրութեամբ:

- Մի հարց էլ քաղաքական թոհոբոհից. թաւշեայ յեղափոխութիւնն անցաւ արագ ու անարիւն: Տնտեսական յեղափոխութիւնը ծանր ու դանդաղ է ընթանում: Ոմանք չզգալով իրենց մաշկի

Գանձայի Մէջ Մեծ Շուքով Նշուեցաւ Տէրեանական Օրը

Սոյն թուականի Յուլիս 21-ին, Վահան Տէրեանի հայրենական գիւղին՝ Գանձայի մէջ, մեծ շուքով նշուեցաւ Տէրեանական օրը: Այս մասին կը հաղորդէ Akhalksxa.net-ը:

Օրհնութեամբ Մամջիկ-Չաւախքի եւ Ծալկայի Ընդհանուր Առաջնորդական Փոխանորդ Հոգեւոր Տէր Մաղաքեայ Վարդապետ Ամիրեանի եւ Ախալցխայի եւ Բորժոմիի շրջաններու Հոգեւոր Տեսուչ՝ Հոգեւոր Տէր Յակոբ արեղայ Սահակեանի, տօնակատարութեան ուխտաւորաբար մասնակցելու զացած էին նաեւ Ախալցխայի Հոգեւոր

Տեսուչեան, Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ հաւատացեալ հայորդիները՝ ուղեկցութեամբ Ախալցխայի յարակից շրջաններու հոգեւոր հովիւ՝ Արժանապատիւ Տէր Թորգոմ Քահանայ Վարդանեանի:

Ուխտաւորները հաղորդակից եղան Սուրբ եւ Անմահ Պատարագին եւ ներկայ գտնուեցան տօնական ձեռնարկին:

Աւարտին, Ախալցխայէն ժամանած ուխտաւորները եւ ներկաները մասնակցեցան հիւրասիրութեան եւ շնորհաւորեցին իրարու մեծն բանաստեղծի լիշատակի օրուան առիթով:

Կարծախ Գիւղին Մէջ Զիւանիի Օրը Նշուեցաւ

Մամջիկ-Չաւախքի Կարծախ գիւղին մէջ, Յուլիս 20-ին, նշուեցաւ Զիւանիի օրը, որուն իրենց մասնակցութիւնը բերին Վրաստանի մէջ ՀՀ դեսպան Ռուբէն Սաղոյեանը եւ դեսպանութեան դիւանագէտները: Այս մասին կը հաղորդէ Akhalksxa.net-ը:

Տօնական օրը սկսաւ Կարծախ գիւղի Սուրբ Յովհաննու Կարապետ եկեղեցւոյ մէջ՝ Սուրբ պատարագով, որմէ ետք ներկաները ծաղիկներ

խոնարհեցին Զիւանիի արձանին առջեւ եւ շրջայց կատարեցին աշուղ Զիւանիի տուն-թանգարանին մէջ:

Համերգային ձեռնարկին ելոյթներ ունեցան ՀՀ Հանրային ռատիոյ «Սայաթ Նովա» անսամպլը, Ախալքալաքի Մշակոյթի տան «Զիւանի» անսամպլը եւ այլք:

Դեսպան Սաղոյեանը աշուղ Զիւանիի տուն-թանգարանին նուիրեց վերահայ յայտնի նկարիչ Թեոկիզ Միկոյեանցի նկարը:

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ
 ՓԱՍՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ԸՈԳԻ ԸԱՄԱՐ)
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ԸԱՄԱՐ
 1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104
 (626) 797-7680

Սինկափուրեան Խոլորձը, Գլխաւոր Թերթն ու Յայերը

ԱՆՈՒՇ ԹՐՈՒԱՆՏ

Սինկափուրի հայկական փողոցի նորաբաց այգիին մէջ «Վանտա Միսս Ճոակիմ» խոլորձի արձանին բացման հանդիսաւոր արարողութեան մասնակցած է Հայաստանի պաշտօնական պատուիրակութիւնը՝ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի գլխաւորութեամբ: Այս արարողութիւնը առիթ դարձած է, որպէսզի անցնող օրերուն, Սինկափուրի եւ Հայաստանի մէջ անգամ մը եւս յիշուի, որ Սինկափուրի ազգային խորհրդանիշ այդ ծաղիկը իր անուանումը ստացած է ի պատիւ Սինկափուրի մէջ բնակած հայազգի ծաղկաբոյժ, գիտնական Ակնէս Ճոակիմին (Աշխէն Յովակիմեան), որ այս ծաղիկը խաչասերած եւ ստացած է իր երիտասարդութեան տարիներուն:

Ո՞վ էր Աշխէն Յովակիմեան, որուն Սինկափուրի եկեղեցւոյ բակին մէջ գտնուող տապանաքարին վրայ յաճախ կը դրուի իր անեցուցած թարմ խոլորձը:

Աշխէնի կենսագրութիւնը Սինկափուրի հայերուն պատմութեան կարեւոր մէկ մասը կը կազմէ եւ առանց Ակնէս Ճոակիմի կեանքին անդրադառնալու, թերի պիտի

կարծակի մահէն ետք, անցած են ամբողջ ընտանիքին:

Մայրը՝ Ուրեղիան, զբաղած է այգեգործութեամբ: Ակնէսի մօր հայրը՝ Եսայի Չաքարեան, եղած է Սինկափուրի Առեւտրային պալատի առաջին անդամներէն, ինչպէս նաեւ տեղւոյն հայ համայնքի ղեկավարը:

Ակնէսը եւ իր մայրը կը հետաքրքրուէին այգեգործութեամբ, մայրը նոյնպէս դեր ունեցած է համայնքային կեանքին մէջ: Անոնք խոլորձներ կ'աճեցնէին իրենց ընտանեկան կալուածի այգիին մէջ: Ծաղիկներու եւ այգեգործութեան այդ սէրը առիթ կը դառնայ, որ ամէն տարի մասնակցին ծաղիկի ցուցահանդէսներու, որոնց ընթացքին Ակնէսը հաւաքած էր պարգեւներու տպաւորիչ հաւաքածոյ մը:

1893-1895 թուականներուն սինկափուրեան տարեկան երեք ցուցահանդէսներուն, ան ընդհանուր առմամբ նուաճած է քսանեօթ առաջին եւ տասնհինգ երկրորդ մրցանակ: Ակնէս փառքի հասած է 1899 թուականին, երբ ծաղիկի հերթական ցուցահանդէսի ընթացքին ներկայացուցած է խառնածին ձեւով անեցուցած իր խոլորձը, որ յետագային ստացած է ստեղծողին անու-

ըլլար հայ-սինկափուրեան պատմական ու ներկայ կապերը:

Աշխէն Յովակիմեան հայկական եւ Ակնէս Ճոակիմ օտար անուն-մականունով այս հայուհին ծնած է Սինկափուր, 7 ապրիլ 1854 թուականին, Բարսեղ եւ Ուրեղիա Յովակիմեաններու հարուստ ընտանիքին մէջ: Յովակիմեանները, օտար միջավայրի մէջ ապրելու պատճառաւ, իրենց մականունը փոխած են Ճոակիմի եւ այդպէս ճանչցուած տեղացիներուն մօտ: Անոնք ունէին տասնմէկ երեխայ. Աշխէն-Ակնէսը դուստրերէն աւագն էր եւ ընտանիքի երկրորդ երեխան: Հայրը՝ Բարսեղը, Սինկափուրի մէջ առեւտրային գործակալ էր. զբաղած է բարերարութեամբ, ունեցած է զգալի սեփականութիւն եւ ներդրումներ, որոնք, 1872 թուականին իր յան-

նը՝ «Միսս Ճոակիմ Վանտա»:

Ծաղիկը այնքան սիրուած եւ տարածուած է Սինկափուրի մէջ, որ 1947 թուականին դարձած է երկրի Յաւազդիմական կուսակցութեան խորհրդանիշը, իսկ 1981 թուականին հռչակուած է ազգային ծաղիկ՝ դառնալով Սինկափուրի խորհրդանիշը:

1899 թուականին, պարգեւատրման արարողութեանէն երեք ամիս անց, քաղցկեղէ տառապող Ակնէս մահացած է: Ան նախ թաղուած է Սինկափուրի Bukit Timah գերեզմանոցին մէջ, իսկ 20-րդ դարու կէսերուն անոր տապանաքարը թաղման վայրէն տեղափոխուած է Սինկափուրի հայկական Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ բակը:

Հայաստանեան պատուիրակու-

թեան այս այցը անգամ մը եւս Սինկափուրի պատմութեան մէջ դեր ունեցած հայերու յիշատակի ոգեկոչումին առիթ դարձաւ:

Հայերը Սինկափուրի մէջ հաստատուած են 18-րդ դարու վերջաւորութեան: Անոնք հիմնականօրէն Մալակայէն, Հնդկաստանէն, Նոր Զուղայէն հաստատուած են Սինկափուր: 1833 թուականին հայ համայնքին հողակտոր մը յատկացուած է Հիլ Սթրիթ փողոցին վրայ, ուր 1835 թուականին կառուցուած է Ս.Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին,

Ամերիկացի հետազոտող ու ծովային սպայ Չարլզ Ուիլքս Սինկափուր այցելութենէն ետք գրած էր «Ամենայնարգուածը հայերն են, անոնք կը գրին գլխաւոր վաճառականներն են: Քիչ են, բայց՝ ազդեցիկ իրենց հարստութեան շնորհիւ շատ հաճելի ազգ է: Կը հագուին անգլիացիի պէս, սովորաբար լաւ կը խօսին անգլերէն ու փորթուգալերէն»:

19-րդ դարու 30-40-ական թուականներուն հայերը մայրաքաղաքին կեդրոնը կառուցած են

THE STRAITS TIMES
CELEBRATING 170 YEARS, SINCE 1845
WEDNESDAY, MARCH 25, 2015

Mr Lee's last trip to Parliament today

FORMER FINANCE MINISTER AND FORMER PRINCIPAL PRIVATE SECRETARY TO MR LEE: PACF 14

EDUCATION MINISTER AND FORMER PRINCIPAL PRIVATE SECRETARY TO MR LEE: PACF 11

THE LEE KUAN YEW I REMEMBER

FORMER PRESIDENT: PACF 18

MR LEE'S TAILOR: PACF 19

MR LEE'S SHORMAKER: PACF 19

որ այսօր կը դասուի երկրի նշանաւոր պատմական յուշարձաններու կարգին (ճարտարապետ՝ Ճորճ Քոլման): Հակառակ որ Սինկափուրի հայ համայնքը երբեք սակաւաթիւ չէ եղած, այնուհանդերձ, հայկական եկեղեցին իր 150-ամեայ պատմութեան ընթացքին հոգատարութեամբ պահպանուած եւ խնամուած է, իսկ եկեղեցւոյ բակը կառուցուած երկարականի շէնքը ծառայած է որպէս հայերու գլխաւոր հաւաքատեղի:

Համայնքի ներքին կեանքը ժամանակին կազմակերպած է Ազգային Ժողովը, այսօր կան համայնքային կառույցներ, որոնք կը ղեկավարեն փոքրաթիւ հայկական համայնքը: Ներկայիս Սինկափուրի մէջ կը բնակի շուրջ ութսուն հայ, մինչդեռ 1820-ականներու սկիզբը երկրին մէջ կը գործէր երեք հայկական առեւտրական ընկերութիւն՝ իրենց ապրանքային մակիշներով: Հայ առեւտրականները ունէին իրենց սեփական ներկայացուցիչները՝ Սինկափուրի Առեւտրական պալատին ներս: Հայ հասարակութիւնը այդ տարիներուն եւրոպական հասարակութեան հաւասարագոր էր եւ ունէր նմանօրինակ հաւասար իրաւունքներ, նշանակալի դեր՝ Սինկափուրի կեանքի բոլոր ասպարէզներէն ներս: Հայերուն կարծիքը նկատի կ'առնուէր Առեւտրական պալատին եւ այլ հասարակական հաստատութիւններուն մէջ: Իրենց ապրելաձեւին, անգլերէնի իմացութեան, քրիստոնէութեան շնորհիւ հայերը դիւրութեամբ աշխատանքի կը հրաւիրուէին իրաւաբանական, հետախուզական հաստատութիւններու մէջ, իրենց մասնակցութիւնը կը բերէին Սինկափուրի շրջանային կոմիտէներու եւ օրէնսդիր մարմիններու աշխատանքներուն: Մեծ թիւով հայեր կ'աշխատէին ոսկերչութեան բնագաւառին մէջ:

Սինկափուր ծնած հայերը Մեծն Բրիտանիոյ քաղաքացիներ կը նկատուէին, միեւնոյն ժամանակ Պարսկաստան ծնած եւ Սինկափուր բնակող հայերէն շատեր նոյնպէս, օրէնքի սահմաններուն մէջ, կը դառնային Մեծն Բրիտանիոյ քաղաքացիներ: Հայ համայնքը իր կանոնաւոր դրամագլուխէն ներդրումներ կը կատարէր բրիտանական ֆոնտերու մէջ:

բազմաթիւ տուներ, խանութներ, հիմնած են մեծ ընկերութիւններ, որոնք մասնաճիւղեր ունեցած են ուրիշ երկիրներու մէջ: Հայերը մեծ յաջողութիւններու հասած են նաեւ սպասարկման ոլորտին մէջ: Անոնց կը պատկանէին տասնմէկ պանդոկ, ներառեալ՝ ամենամեծերը:

Թերթերով հայ տպագրութեան տարեգրութիւնը, կը տեսնենք, որ 19-րդ դարու կէսին Սինկափուրի մէջ հիմնուած է երկու տպարան՝ «Արփի» եւ «Մասիս»: Այսօր սինկափուրցիները երախտապարտութեամբ կը չիշեն, որ երկրի գլխաւոր թերթը՝ անգլերէն The Straits Times-ը, հիմնած է հայազգի Խաչիկ Մովսէսը՝ 1845 թուականին: Թերթը տակաւին կը տպուի եւ ազդեցիկ դեր ունի երկրի մամուլին մէջ: Ծանօթ է նաեւ, որ սինկափուրեան The Raffles Hotel-ը հիմնած են Սարգիս եղբայրները:

Սինկափուրի հայերը, ապրելով պատմական հայրենիքէն հեռու, միշտ գիտցած են, որ հայրենիք մը կայ եւ իրենց մասնակցութիւնը բերած են Հայաստանի կեանքին: 1894 թուականին տեղացի հայերը հիմնած են Հայաստանի Օգնութեան կոմիտէն: Արձագանգելով 20-րդ դարասկիզբի ողբերգական իրադարձութիւններուն՝ Սինկափուրի հայ համայնքը ի պատասխան կ'աթոզիկոսի՝ ողբերգական իրադարձութիւններուն հետեւանքով անօթեւան մնացած հայրենակիցներուն օգնելու կոչերուն՝ հիմնադրած է օգնութեան ֆոնտ մը, որ կոչուած է Հայկական օգնութեան ֆոնտ. եւ այդ ժամանակ էր, որ Սինկափուրի եւ Պանկոքի հայերուն կողմէ հաւաքուած է շուրջ 14.5 միլիոն ամերիկեան տոլարի համարժէք գումար:

Բ. համաշխարհային պատերազմին ճաբոնցիները գրաւած են Սինկափուրը: Այդ տարիներուն օտարազգի բնակիչներուն հետ տուժած են նաեւ հայերը, անոնք վտարուած են իրենց տուներէն եւ արգելափակուած՝ ճամբարներու մէջ: Մինչ ճաբոնական բանակը կը գրաւէր երկիրը, որոշ հայեր յաջողած են Աւստրալիա տեղափոխուիլ: Իսկ ով որ չէ յաջողած հեռանալ, որպէս բրիտանական հպատակ, ու-

Գլխաւոր Դասը, որ Կարելի է Քաղել Ֆրանսուիկներէն՝ «Չծուլանալ Հաճոյքով Ապրելէն»

Գեղեցկութիւնը երիտասարդութեան ժամանակ բնութեան ձեռքի գործն է, իսկ ծերութեան ժամանակ՝ կնոջ ձեռքի գործը:

Երբ ծերութիւնը դեռ միայն ձեռք ապագան է, կրնաք ընել հնարաւոր ամէն ինչ, որպէսզի օր մը այդ վիճակին մէջ հպարտութեամբ մտնէք:

Ըստ վերլուծաբաններու՝ վեհանման ծերացումը կը հանդիսանայ կեանքին եւ իրենց այլ ձեռով վերաբերուելու ֆրանսուհիներուն յատուկ կեցուածքը:

Ֆրանսուհիներուն համար գեղեցիկ ապրելու ընդունակութիւնը ոչ մէկ կապ ունի դրամի եւ կարգավիճակի հետ, ատիկա կեանքը հաճոյքներով լեցնելու ընդունակութիւնն է:

Ֆրանսայի մէջ աշխոյժ հանգիստը ազգային մշակոյթի մէկ մասն է, եւ ընդունուած է տարիքի հետ հրաժարիլ անկէ: Ֆրանսացիները կ'երթան արշաւի, կը պաշտեն թիափարուէիները, կը վազեն, դահուկ կը քշեն եւ այլն: Այս բոլորը իրենց համար կենսակերպ է, այլ ոչ թէ՛ մարմնամարզանքով զբաղիլ:

Չուարճախօսութեան զգացումը ֆրանսուհիներուն համար հզօր հակաթոյն է: Անոնք տարիքը եւ ծերութիւնը չեն ընդունիր իբրեւ ողբերգութիւն:

Ֆրանսացիները կերակուրը կ'ընդունին իբրեւ կրօն: Անոնք շատ կը յաճախեն ճաշարան եւ սրճարան, ու հաճոյք կը ստանան փոքրիկ չափաբաժիններէն, գինիէն եւ լաւ ընկերակցութենէն: 20 եւ 40 տարեկան ֆրանսուհիներուն միջեւ չկայ ծայրայեղ տարբերութիւն:

Ֆրանսուհիները առողջ եսասիրութիւնը կը ստանան մօր կա-

թին հետ: Երբ կը սկսին մեծնալ, անոնք աւելի քիչ ուշադրութիւն կը պահանջեն, կը սկսին հանգիստ զբաղիլ իրենք իրենցմով: Աւելի շատ կը ծախսեն իրենց հաճոյքներուն վրայ, կը գնեն աւելի սուղ զգեստներ: 40 տարեկան ֆրանսուհին ճիշդ կը գտնէ ինքն իր համար սուղ կոշիկներ առնելը, այլ ոչ թէ՛ անչափահաս որդիին որեւէ բան գնելը:

Տարիքի հետ, ֆրանսուհիներու պահարանին մէջ կ'ըլլայ քիչ զգեստ, բայց անոնք շատ աւելի սուղ են եւ շատ աւելի որակեալ: Նոյնիսկ միջին եկամուտ ունեցող կանայք կը գնեն սուղ եւ յարմարաւէտ բաներ:

Ֆրանսուհիներուն համար տարիքը հիւանդութիւն չէ եւ բուժում չի պահանջեր: Ի տարբերութիւն ամերիկուհիներուն, որոնք ամէն աշխատանք կը տանին երիտասարդութիւնը պահպանելու վրայ, ֆրանսուհիները կը կարծեն, թէ որոշ տարիքի մէջ կ'ստիպուեն բացակայութիւնը աւելի շատ հոգեկան խնդիրներու առկայութեան նշան է, այլ ոչ թէ՛ նախանձի առիթ:

Իրենց համար տարիքի հետ հասարակական կեանքը չ'աւարտիր, այլ՝ հակառակը: Անոնք կը դառնան աւելի աշխոյժ եւ գործունեայ:

Ֆրանսուհիները հանգիստ կը հագուին այն զգեստները, զորս յարմար եւ վայելուէ կը գտնեն: Իրենց համար չկայ «այս հագուստը այդ տարիքին յարմար չէ» մտածելակերպը: Շատ յաճախ, մայր եւ դուստր կրնան գնել նոյն զգեստը:

Ընդհանուր առմամբ, ֆրանսուհիներուն համար ամենազխաւորը յարգանքն է իր եւ իր տարիքին հանդէպ:

Սերը կը Սնուի Սիրով. Ծշմարտութիւններ՝ Սիրոյ եւ Յարաբերութիւններու Մասին

1) Չկայ երկրորդ կէս հասկացութիւն.- Մեր կեանքի ճանապարհին մենք կը հանդիպինք շատ տարբեր մարդոց, որոնք կը լեցնեն մեր կեանքը եւ իմաստ կու տան անոր: Երբեմն այդ մարդիկ մեր հետ կը մնան ամբողջ կեանքի ընթացքին, երբեմն ընդամէնը քանի մը օր, ամիս կամ տարի: Ամենաբանջելին այն է, որ անոնցմէ իւրաքանչիւրը մեզի որեւէ բան կը սորվեցնէ կեանքի եւ իր մասին: Եւ նոյնիսկ ամենացաւոտ բաժանումները հնարաւորութիւն կու տան հասկնալու, թէ մենք ով ենք կամ ալ ով չենք իրականութեան մէջ:

2) Միշտ կայ մէկը, որ մեզի կը համապատասխանէ.- Կարելոր չէ, թէ ինքնագարգացման որ փուլին ենք, մենք կրնանք գրաւել այն, որուն մենք արժանի ենք: Ատիկա տեղի կ'ունենայ այն ժամանակ, երբ մենք կը հասկնանք, որ ինքնաբաւ ենք առանց որեւէ կէսի: Այդ ատեն մենք կը հանդիպինք նոյնպիսի ինքնաբաւ մարդու:

3) Սէրը պայմաններ չի ճանչնար.- Սիրել կրնայ մեզմէ իւրաքանչիւրը: Եթէ կը զգանք, որ պէտք է փոխուինք, որ մեզ սիրեն, կը նշանակէ մենք սխալ մարդու հետ ենք: Կամ ալ խնդիրը մենք ենք, մեր ցած ինքնագնահատականը, իբր մենք արժանի չենք այդ մարդուն: Ան, զոր կը գրաւենք մենք, մեր ինքնաբաւ կամ ման արտացոլումն է: Ուրեմն պէտք է նախ մենք մեզ սիրենք:

4) Մենք կրնանք շատերը

սիրել.- Սէրը չի վերջանար, եթէ մենք անկէ չափազանց շատ տուած ենք մէկ մարդու: Սէրը կը սնուի սիրով: Որքան շատ մենք կու տանք, այնքան շատ կ'ունենանք անկէ: Մենք կրնանք անսահմանօրէն սիրել շատ մարդիկ տարբեր պատճառներով եւ շատ բնական է մարդոց ըսել այդ մասին:

5) Ամէն ինչ քեզմէ կախեալ չէ.- Եթէ դուն ազնիւ ես, քնքուշ, բարի անոր հանդէպ, զոր կը սիրես, բայց ան կը կոտորէ սիրտդ, ատիկա չի նշանակեր, որ դուն որեւէ բան սխալ ըրած ես: Ամէնէն յաճախ ան է որ պատրաստ չէ սիրոյ նման մակարդակի: Եւ իւրաքանչիւրը իր սրտին մէջ ունի իր վէրքերը, զորս անհրաժեշտ է բուժել: Բայց ամէն մէկը չէ որ պատրաստ է նման բուժ ման:

6) Յաւը յաւերժ չէ.- Երբ մեզ ցաւ կը պատճառեն, պէտք է ընդունիլ զայն եւ վերապրիլ: Այդպէս միշտ չ'ըլլար, բայց կարելոր է ընդունիլ զայն, որպէսզի սկսիք վերականգնման գործընթացը եւ առաջ շարժիք:

Կանացի Չարդարացուած Բարդոյթներ, Որոնցմով կը Տառապի Իւրաքանչիւրը

1) «Ես գէր եմ».- Ատիկա երեւի ամենատարածուած բարդոյթն է, որուն կեանքի մէջ գտնէ մէկ անգամ կը բախի իւրաքանչիւր կին:

Նոյնիսկ բացայայտ նիհարիկները միշտ չէ որ գոհ են իրենց կշիռքէն, չնայած այդ մասին չեն խոստովանիր: Հոգեբանները խորհուրդ կու տան ընդունիլ եւ սիրել ձեր մարմինը: Լաւ խորհուրդ է, սակայն ոչ-բոլորին համար ընդունելի: Կայ այլ ելք մը եւս՝ հին բարի մարմնամարզանքը: Եթէ կը կասկածիք ձեր մարմնական գրաւչութեան, ուրեմն վազքով զացէք մարզադահլիճ:

Այս մէկը օգտակար է նաեւ նիհարիկներուն, կ'ամրացնէ մկանները եւ աւելի հմայիչ կը դարձնէ զիրենք:

2) «Ես ծեր եմ».- Ատիկա արդէն սեփական հասցէին այնքան ալ ենթադրեալ մեղադրանք չէ: Եթէ կինը 25 տարեկանէն վեր է, ան կը սկսի շարունակ մտածել իր տարիքին մասին: Ասոր դէմ կարելի է պայքարիլ միայն մէկ միջոցով՝ պարզապէս մոռնալ ինչ գրուած է անձնագրին մէջ: Իսկ աւելի լաւ է զայն այնպէս թաքցնել, որ չետոյ նոյնիսկ դուք չգտնէք: Եթէ հայելին մէջ ձեր արտացոլանքը ձեզ միանգամայն կը բաւարարէ, ուստի տարիքի մասին անհանգստանալ չարժէ:

3) «Իմ կուրծքը փոքր է».- Սակայն, որո՞ւն կուրծքը մեծ է: Գիտէ՞ք, որ այս հարցով համընկ-

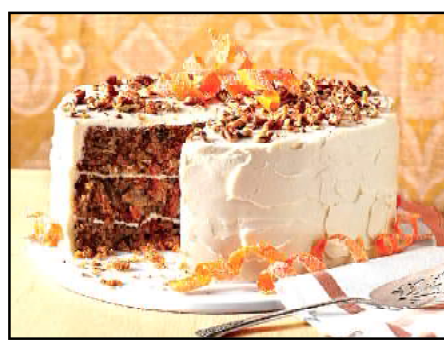
նած են շատ գործօններ՝ ե՛ւ ժառանգականութիւնը, ե՛ւ կլիման, ե՛ւ գեղագիտական վերահատուծութիւններու տրուելիք դրամը: Իսկ եթէ անկեղծ խօսինք, պէտք է ընդունինք, որ հագուադէպ հնարաւոր է մեծ չափի գեղեցիկ կուրծք տեսնել. այդպէս կ'ըսեն անգամ տղամարդիկ: Պէտք չէ զարմանալ. տղամարդիկ գեղագէտներ են, անոնց համար կարելոր է կուրծքին գեղեցիկ ձեւը, այլ ոչ թէ՛ չափը: Այնպէս որ, յուսահատելու ժամանակը չէ, այլ անմիջապէս խանութ երթալու՝ գեղեցիկ կրծկալի եւ այլ իրերու ետեւէն, որոնք փոքր կուրծքը կը վերածեն յաղթաթուղթի:

4) «Առաւելութիւնը իբրեւ թերութիւն».- Որոշ բարդոյթներ հագուադէպ կը հանդիպին, բայց անոնք եւս գոյութիւն ունին: Ո՞վ կը մտածէր, որ որոշ կանայք իրօք բարդոյթ ունին իրենց ամուսինի աւելի քիչ վաստակելէն: Այս փաստը այնպէս ուժգին կը հարուածէ անոնց ինքնագնահատականին, որ երբեմն կը յառաջանայ շատ երկիրներու մէջ: Բայց եթէ բարդոյթը ինդիւիդուալ է, ուստի խնդիրին լուծումը միայն մէկն է՝ աւելի շատ վաստակել, այլ ոչ թէ ժամանակը վատնել այն մտքի վրայ, թէ որքան վատ կը զգաք դուք ձեզ: Իսկ եթէ դուք սկսիք աւելի շատ գումար ստանալ, քան ձեր ամուսինը, այն ատեն բարդոյթներ պիտի յառաջանան իրեն համար:

Պատրաստեց՝ ՆԱԻԻՆԷ Ն.

Ստեպղինով Կարկանդակ

Բաղադրիչներ.
250 կր ստեպղին, 2 հաւկիթ, 1 գաւաթ ալիւր, 180 մլ ձէթ, 0,5 գաւաթ ընկոյզ, 1,5 գաւաթ շաքար, 1,5 թ. դգալ BP, 300 կր կաթնաշոռ (առանց աղի չիւրկիւր), 70 կր կարագ, 1/3 թ. դգալ կասիա, կոճապղպեղ, մշկընկոյզ (ասոնք ըստ ճաշակի):

Պատրաստման եղանակը.
Ստեպղինը քերիչէ անցընել, շաքարն ու ձէթը մեքենայով խառնել, ապա հատ-հատ աւելցնել հաւկիթը: Շարունակել խառնել՝ աւելցնելով ալիւրը, BP-ը, կասիան, մշկընկոյզն ու կոճապղպեղը: Աւելցնել մանրուած ընկոյզը, այնուհետեւ ստեպղինը եւ կրկին խառնել:

Խմորը լեցնել կարագով պատուած ամանի մէջ, դգալով հաւասարեցնել ու եփել 180 աստիճան տաքութեամբ փուռի մէջ:

Պատրաստ ըլլալը ստուգել փայտիկի միջոցով: Փուռէն հանել ու ձգել որ պաղի: Մինչ այդ պատրաստել քրեմը, որուն համար մեքենայով խառնել կարագը, կաթնաշոռն ու շաքարի փոշին:

Պաղած կարկանդակը բաժնել երկու մասի, քրեմով պատել, վրան դնել երկրորդ շերտը ու դարձեալ քրեմով պատել: Կարկանդակին շարժը պատել ընկոյզով, իսկ մակերեսը՝ հատապտուղներով կամ մանրուած տարբեր պտուղներով, վրան շաքարի փոշի ցանել ու ըմբոշխնել:
Անուշներ:

Պատմաբան Դոնալդ Տուսկի Նուերը

Շարունակուած էջ 15-էն

վրայ տնտեսականի բարերար ալիքը՝ հիասթափուած են: Սա մտահոգիչ չէ՞...

-Թաւշյայ յեղափոխութիւնը գալիք ծանրագոյն եւ շրջադարձային փոփոխութիւնների նախերգանքն էր: Աւերելը հեշտ գործ է, բարեփոխումներով նորի ստեղծումը բարդ, ծախսատար եւ ժամանակատար է: Դրա համար խորքային քաղաքացիական կրթութիւն պէտք է ունենալ, որպէսզի առկայ խճճուած իրավիճակի որակեալ եւ հիմնաւոր վերլուծութիւն իրականացուի եւ երկիրը անշրջելիօրէն վերափոխուի:

Ի դէպ, քաղաքացիական կրթութեան գլխաւոր բաղադրիչը իրաւականութիւնն է, այլ կերպ՝ օրէնքի իմացութիւնը եւ յարգումը: Եթէ աւելի ընդհանրական ձեւակերպենք՝ իրաւագիտակցութիւնը, որը, ցաւօք, հանրային

գիտակցութեան տիրոջութում կուէ գնում գրացմունքայնութեանը:

Ի վերջոյ «փոփոխութիւններ» եզրոյթը բարոյահոգեբանական, քաղաքական, հասարակական, սոցիալական կեանքի, իրաւական դաշտի, բիզնես-միջավայրի առողջացման անհերքելի պահանջ է:

Ի դէպ, յաւելեմ, որ յուլիսի 11-ին, պատմաբան, Եւրոպայի խորհրդի նախագահ Դոնալդ Տուսկը Սեւանի կղզու եկեղեցիներից մէկի խաչքարը ձեռքով մեղմօրէն շօշափեց եւ ցածրաձայն մենախօսեց. «զգում եմ, որ Եւրոպայի սիրտն այստեղ է բաբախում»:

Այս անակնկալ փաստը պատշաճ վերլուծութեան, ոչ յուզակուսակցական մեկնաբանութեան կարիքն ունի: Թատերական արուեստում այս դրուագը գտնուած նրբերանգ է՝ ինքնատիպ արտայայտչաձեւ եւ ուսանելի:

ՄԱՐՏԻՆ ԵՆ ԱՐԱՄԱՅԻՍ ԱՍԼԱՆԵԱՆՆԵՐ

Մահացած է Հայուրեան Մեծ Բարեկամ Ռոպերթ Մորկենթաուը. Ան Հէնրի Մորկենթաուի թոռիկն էր

Ամերիկայի մէջ իր մահկանացուն կնքած է ամերիկացի իրաւաբան, հայ ժողովրդի բարեկամ Ռոբերտ Մորկենթաուը՝ առաջին համաշխարհային պատերազմի տարիներուն Օսմանեան կայսրութեան ԱՄՆ դեսպան Հենրի Մորկենթաուի թոռնիկը: Իր նշանաւոր մեծ հօրմէն լսելով հայոց ցեղասպանութեան մասին՝ Ռոպերթ Մորկենթաուը նոյնպէս պայքարած է ցեղասպանութեան միջազգային ճանաչման համար:

«Իրենց ամբողջ պատմութեան ընթացքին հայերը մեծ խիզախութիւն ցուցաբերած են բռնագրաւողներու տիրապետութեան դէմ դնելով, ինչպէս՝ Զէյթունի, Վանի եւ անշուշտ Մուսա լեռան մէջ: Նշեալներէն իւրաքանչիւրը կ'արտայայտէ հպարտ ժողովուրդի մը վճռականութիւնը, որ հոգիով աննուաճելի էր, եւ պատրաստ էր հրաժարելու իր հաւատքէն կամ ինքնութենէն: Սակայն ամէն անգամ օսմանցի դեկավարները պատասխանած են ճնշող ուժով, ուժ, որ վերածուեցաւ համատարած ցեղասպանութեան», իր ելոյթներէն մէկուն ընթացքին ըսած էր Մորկենթաուը կրտսերը:

Ան ունի բազմաթիւ գիրքեր, գիտական աշխատութիւններ, իբրեւ նշանաւոր իրաւաբան նկարահանուած է ամերիկեան հեռուստատեսային ծրագիրներու մէջ:

Մորկենթաուը շուտով 100 տարեկան պիտի դառնար:

ԳՐԱԻՈՒԱԾ ԹՈՒՎԿԱՆ

Հայաստանի Ծնողագործի հաշմանդամ երեխաներին նուիրուած տարեկան 19րդ Թելեթոն: Տեղի կ'ունենայ Կիրակի, Սեպտեմբեր 8-ին, ժամը 4-ից մինչև կէս փշերի ժամը 12-ը:

Սոյն Թելեթոնից գոյացած հասոյթով, պիտի սատարենք ներկայիս աւերակ եւ անգործածելի փեմակի մատնուած Սպիտակ քաղաքի երեք մարզա-մշակութային կառոյցների վերակառուցման, որպէսզի հայրենի մեր հազարաւոր երեխաները սոխթը ունենան ստոյգ, ապահով ու անվտանգ միջավայրում կրփելու, զարգացնելու մարզա-մշակութային իրենց ունակութիւնները, հասնելով հայրենական թէ համաշխարհային յաջողութիւնների եւ յաղթանակների:

Մանրամասնութիւնների համար հեռախօսել Յովհաննէս Բաբայեանին՝ 818-238-6880:

CONDO FOR SALE

Palm Spring-ի ամենանշանաւոր Palm Canyon փողոցին կից վաճառվում է 1 ննջարանով 640 քառ. ոտք, երկու կողմանի սքանչելի տեսարաներով օժտուած, նոր նորոգուած, որոշ տնային յարմարութիւններով cando.

Ծառախիտ եւ ծաղկախիտ շրջապատ, որը օժտուած է 6 լողաւազաններով եւ 6 jacuzzi-ներով, թէնիսի դաշտով՝ անվճար, ամէն օր, ամէն ժամ...

Վերջին արժէքն է \$138.000: Հետաքրքրուողները կարող են հեռաձայնել Արային՝ 818-239-6880 եւ 323-539-5814 համարներով:

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly

Enclosed a check for (one year)

* \$50,00 * \$100,00 (first class) for USA

\$ 125,00 (Air Mail) for Canada.

\$ 250,00 (Air Mail) Overseas.

Name: -----

Address: -----

City: ----- State: ----- Zip Code: -----

Country: -----

Tel: ----- Email: -----

VA Print Media

Book Printing • Hard Covers • Year Books
Restoration of Old Books & Bibles

Հետաքրքրուած ենք իրենց փոխարժեքով ստանալ՝

- Հայկական երգարաններ
- Կիլիկիոյ պատմական գիրքեր
- Ցեղասպանութեան հետ աւուրչուած գիրքեր

Եթէ ունիք եման գիրքեր եւ կը փափաքիք զանոնք վաճառել, կը խնդրենք մեզի հետ կապ հաստատել Հեռաձայնելով՝ ՎԱՀԻ ԱԶԱՊԱՀԵԱՆԻՆ:

Նոր Գիրքերու
Տպագրութեան
եւ Հին Գիրքերու
Նորոգութեան

Vahe Atchabahian

2004 E. Washington Blvd. • Pasadena, CA 91104
Tel: 626-793-6220 • Cell: 626-354-5924
vamedia@yahoo.com • www.vaprintmedia.com

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Վարդուհի Փոտուլեանի մահուան տխուր առիթով Նոր Սերունդ Մշակութային Միությունը իր խորագրաց վշտակցութիւնները կը յայտնէ հանգուցեալի համայն ընտանեկան պարագաներուն, մասնաւորաբար Տէր եւ Տիկ. Յարութիւն Փոտուլեանին եւ Պէլլանի Հայրենակցական Միութեան:

Այս առիթը Տէր եւ Տիկ. Տիգրան եւ Վարդուհի Սարաֆեան 100 տուր կը նուիրեն «Մասիս»ին:

ՑԱՒԱԿՑԱԿԱՆ

Կիւլէն Գուզուեանի մահուան տխուր առիթով Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան վարչութիւնն ու անդամները իրենց խորագրաց վշտակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալի ընտանեկան համայն պարագաներուն, մասնաւորաբար Տէր եւ Տիկ. Վազգէն եւ Սեդա Խոտանեանին:

ՑԱՒԱԿՑԱԿԱՆ

Կիւլէն Գուզուեանի մահուան տխուր առիթով Ս.Գ.Հ.Կ. Սապահ Գիւլ մասնաճիւղի վարչութիւնն ու անդամները իրենց խորագրաց վշտակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալի համայն պարագաներուն, մասնաւորաբար Տէր եւ Տիկ. Ընկ. Յակոբ եւ Նայիրի Գուզուեանին:

Սինկափուրեան Խոլորձը, Գլխաւոր Թերթն ու Հայերը

Ըարունակուած էջ 16-էն

դարկուած են ճամբարներ, ուր վատ պայմաններու պատճառաւ, շատերը մահացած են: Միւս կողմէ, համայնքին սակաւաթիւ ըլլալը խառն ամուսնութիւններու եւ ձուլումներու պատճառ դարձած է:

Պատերազմէն ետք ողջ մնացած հայերը վերադարձած են Սինկափուր, սակայն չեն յաջողած վերականգնել իրենց նախկին բարեկարգ վիճակը: Համայնքը այնքան թուլ էր, որ նոյնիսկ եկեղեցին դադարած էր գործելէ, մինչեւ 1996 թուականը, երբ Ամենայն Հայոց Գարեգին Ա. Կաթողիկոսի Սինկափուր կատարած այցելութիւնը,

եան հրաշք» կոչուած երեւոյթով, որով տնտեսական մեծ յեղափոխութիւն տեղի ունեցաւ այդ երկրին մէջ՝ փտածութեան եւ կաշառակերութեան դէմ մեծ պայքարին միջոցաւ: Սինկափուրը միջազգային կազմակերպութիւններու դիտարկումներով փտածութիւն չունեցող երկիրներէն մէկն է ամբողջ աշխարհի տարածքին: Երկրին ուժեղ, գրեթէ միահեծան կառավարութիւնը մտաւորական բնակչութեան շեշտադրումով եւ լաւ կառավարմամբ ճանչցուած է որպէս «սինկափուրեան տիպ» եւ կը նկատուի երկրի քաղաքական կայունութեան, տնտեսական աճի ու ընկերային ներդաշնակ կառավարման գլխա-

ւորածուած է աշխարհով մէկ: Հայաստանի վարչապետը իր կողակցին՝ Աննա Յակոբեանի հետ այցելած է նաեւ Սինկափուրի բուսաբանական այգին, ուր տեղի ունեցած է այդ երկրի ազգային խորհրդանիշը նկատուող ծաղիկին՝ Սինկափուրեան խոլորձին անուանակոչութեան արարողութիւնը: Խոլորձի տեսակ մը անուանակոչուած է Նիկոլ Փաշինեանի եւ Աննա Յակոբեանի անունով: Այսպիսի նախաձեռնութիւններ Սինկափուրի մէջ տեղի կ'ունենան ի պատիւ երկրի բարձրաստիճան հիւրերուն եւ անուանի գործիչներուն:

Հանդիպում մը տեղի ունեցած է նաեւ հայ համայնքին հետ: Շուրջ ութսուն հոգի հաշուող համայնքին մէջ տակաւին կան կարկաթային, Մատրասէն եւ տարածքաշրջանի այլ վայրերէն տեղափոխուած հայերու ժողովուրդներ: Այս խումբին մասին կ'ըսեն, թէ արդէն ձուլուած հայեր են, որոնք, փոքր բացառութեամբ, գրեթէ չեն մասնակցիր համայնքային կեանքին:

Համայնքին մաս կը կազմեն սփիւռքէն ժամանած հայեր, որոնց թիւը կը հասնի շուրջ յիսունի: Իսկ երրորդ խումբը Հայաստանի քաղաքացիներ են՝ 30-35 հոգի: Անոնք Սինկափուրի մէջ կը գտնուին աշխատանքային տարբեր հրաւերներով կամ ուսանելու նպատակով հոն տեղափոխուած են:

Սինկափուրը, իր հրաշալի բնութեամբ, արագ զարգացող տնտեսութեամբ, արհեստագիտութեան նոր միջոցներու կիրարկումով կը գրաւէ բազմաթիւ երիտասարդներու ուշադրութիւնը:

Հայ Առաքելական Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին կը նկատուի Սինկափուրի առաջին եւ հնագոյն եկեղեցին եւ կը հանդիսանայ Սինկափուրի ազգային մշակութային արժէք: Ճիշդ է, որ այնտեղ մշտապէս Ս. Պատարագ չի մատուցուիր, սակայն տարածքաշրջանին հայ հոգեւորականներ պարբերաբար կ'այցելեն եւ Ս. Պատարագ կը մատուցեն:

Փաշինեանի այցը, տնտեսական համագործակցութեան մասին յուշադրերէ գատ, նշանաւորուեցաւ նաեւ Սինկափուրի մէջ արձանի մը բացումով: Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցու յարակից հայկական փողոցի նորաբաց այգիին մէջ տեղի ունեցաւ «Վանտա Միսս Ճոակիմ» խոլորձի արձանի բացման հանդիսաւոր արարողութիւնը: Արձանը կառուցուած է բարերար Խաթակ Մարգարեանի նախաձեռնութեամբ եւ նուիրուած՝ փառաբանուած խոլորձին:

ՍԻՆԿԱՓՈՒՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵՆՔԷՆ
Բրիտանացի գաղութարար Սթեմֆորտ Ռաֆլզ 1819 թուականին հիմնադրած է գաղութային Սինկափուրը՝ որպէս Բրիտանական արեւելահայկական ընկերութեան առեւտրական կէտ: 1858 թուականին, անոր լուծարումէն ետք, կղզիները փոխանցուած են

Բրիտանական Հնդկաստանին, որպէս թագաւորական գաղութ: Երկրորդ աշխարհամարտի ժամանակ Սինկափուրը ձաբոնի կողմէ բռնազրուեցաւ: Բրիտանիայէն անկախութիւն ձեռք բերած է 1963 թուականին՝ միաւորուելով բրիտանական նախկին գաղութներուն, սակայն գաղափարական տարբերութիւններէն մեկնելով, երկու տարի անց, սինկափուրցիները կը գատուին անոնցմէ՝ 1965 թուականին, ձեւաւորուելով որպէս ինքնիշխան ազգ: Չունենալով բնական հարստութիւններ՝ Սինկափուրը իր տնտեսութեամբ կը դառնայ «ասիական չորս վագրեր»էն (Հարաւային Քորէա, Հոնկ Գոնկ, Թայլանդ, Սինկափուր) մէկը՝ հիմնուած արտաքին առեւտուրի եւ աշխատուծի վրայ: Այսօր ունի «հանդիպումներու միջազգային գլխաւոր քաղաք»ի, «ներդրումային լաւագոյն ներուժային քաղաք»ի համբաւ, իսկ սինկափուրցի ազգը՝ «արհեստագիտական ազգ»ի:

Սինկափուրը երրորդն է օտար ներդրումներու ամենամեծ գանձատրական կեդրոն, քարիւղի մշակման եւ առեւտրական կեդրոն ըլլալու ցուցանիշով, եւ երկրորդը՝ ծովային պահեստներու առումով: Երկիրը բնորոշուած է նաեւ որպէս «հարկային ծովախորշ»: Երկիրը բարձր դիրք կը զբաղեցնէ կրթութեան, առողջապահութեան, կեանքի որակի սպասելի բարելավման, անձնական անվտանգութեան ու բնակարանային ապահովուածութեան ասպարէզներուն մէջ: Հակառակ անոր որ եկամտային տարբերութիւնները բաշխուած են անհասարակ ձեւով, բնակարաններուն 90 տոկոսը կը դիտուի որպէս անձնական սեփականութիւն: Հետաքրքրական է, որ Սինկափուրի 5.6 միլիոն բնակչութեան 38 տոկոսը օտար քաղաքացիներ են: Երկրին մէջ ընդունուած է պաշտօնական չորս լեզու՝ անգլերէն (որ առաջինն է ընդհանուր տարածուածութեամբ), մալայերէն, չինարէն (մանտարին) եւ թամիլերէն: Գրեթէ բոլոր սինկափուրցիները երկու լեզուի կրող են: Սինկափուրի անուան անգլերէն տարբերակը երկրի հարազատ մալայերէն անուանման անգլիականացուած տարբերակն է եւ կը թարգմանուի «առիւծի քաղաք»: Առիւծը ներառուած է ազգային բազմաթիւ խորհրդանիշներու մէջ, օրինակ՝ զինանշանին վրայ: Սակայն տեղեկութիւններ չկան, թէ երկրին մէջ երբեք ապրած են առիւծներ:

Սինկափուրը չի շատակուած է նաեւ որպէս Քաղաք-այգի, քանի որ փողոցները շրջապատուած են տնկուած ծառերով, եւ անկախացումէն ետք կանաչապատումը մեծ թափ առած է, ինչպէս նաեւ կը չի շատակուի որպէս Փոքրիկ կարմիր կէտ, քանի որ կղզիպետութիւնը, աշխարհի ու Ասիոյ բազմաթիւ քարտէսներուն վրայ, ներկայացուած է կարմիր կէտի տեսքով:

«Ժամանակ»/Պոլիս

որու ընթացքին եկեղեցին վերջապէս վերաբացուած էր:

2011 թուականին Սինկափուրի հայ համայնքը հանդիսաւորութեամբ նշած է համայնքի կազմաւորման 175-ամեակը:

Նիկոլ Փաշինեանի՝ Սինկափուր այցի ընթացքին անդրադարձ կատարուեցաւ երկու երկիրներու միջեւ տնտեսական կապերու ամրապնդման: Նշելով յատկապէս հայ գործարարներու բարի համբաւը եւ Սինկափուրի մէջ 19-րդ դարու աւարտին առեւտրական յարաբերութիւնները զարգացնելու գործին մէջ անոնց ունեցած կարեւոր դերը, Սինկափուրի եւ Հայաստանի վարչապետները ցանկութիւն յայտնեցին վերականգնած տեսնել հայ-սինկափուրեան տնտեսական սերտ կապերը, իսկ հայկական կողմը շատ հետաքրքրուած էր աշխարհի մէջ ծանօթ «սինկափուր-

ւոր բանալին:

2011 թուականին այլ միջազգային անկախ կազմակերպութիւն մը, իրաւական ցուցիչի աստիճանով, Սինկափուրը դասած է աշխարհի լաւագոյն երկիրներուն մէջ՝ «կարգ ու կանոնի եւ անվտանգութեան», «փտածութեան բացակայութեան», «արդիւնաւէտ արդարադատութեան» չափանիշներով: Սակայն այս բոլորին հետ պէտք է նշել, որ երկիրը աւելի ցած հեղինակութիւն ունի «խօսքի ազատութիւն» եւ «երկրի ազատութիւն» ցուցանիշներով: Օրինակ՝ հինգ կամ աւելի մարդոց հրապարակային հանդիպումը կը պահանջէ ոստիկանութեան արտօնութիւն, իսկ բողոքները կարելի է կազմակերպել միայն յատուկ ձեւաւորուած Խօսակցութեան անկիւններուն մէջ: Այդուհանդերձ, այս վերջին հանգամանքը երբեք ստուեր չ'ածեր երկրին գրաւ-

Logo for SYRIAN ARMENIAN RELIEF FUND with text: Զօրացիւք Օժանդակէ՛ք Փրկէ՛ք. Syrian Armenian Relief Fund P. O. Box 1948 Glendale, CA 91209-1948

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

Կոլառատ Խաղում «Բաւարիա»-ն Վստահ Յաղթանակ Տօնեց Մադրիդի «Ռեալ»-ի Նկատմամբ

Ախոյեանների միջազգային գավաթի շրջանակում «Բավարիա»-ն 3:1 հաշուով առաւելութեան հասաւ Մադրիդի «Ռեալ»-ի նկատմամբ:

15-րդ րոպէին խաղի հաշիւը բացել է Տուրիսոն: 67-րդ րոպէին Լեւանդովսկին կրկնապատկել է միւնխենցիների առաւելութիւնը: 2 րոպէ անց Գնաբրին արդէն երրորդ գնդակն է ուղարկել «սերուցքայիններ»-ի դարպասը:

81-րդ րոպէին գերմանական կողմի դարպասապահ Ուլրեյխը տուգանային հրապարակից դուրս խախտեց կանոնները, ինչի պատճառով հեռացուեց խաղադաշտից: Նշանակուած տուգանային հարուածն անվրէպ իրացրեց «Ռեալ»-ի պրագիլացի նորեկ Ռոդրիգոն:

«Արսենալ»-«Ֆիորենտինա»՝ 3:0

Ախոյեանների միջազգային գավաթի երկրորդ տուրում «Արսենալ»-ը 3:0 հաշուով վստահ յաղթանակ տարավ «Ֆիորենտինա»-ի նկատմամբ:

«Զինագործներ»-ի կազմում դուբլի հեղինակ դարձաւ երիտասարդ չարձակուող էդուրադ Նկետիան, մէկ անգամ էլ աչքի ընկաւ Ջո Ռուրկը:

Հայաստանի հաւաքականի աւագ Հենրիխ Մխիթարեանը փոխարինման դուրս եկաւ 63-րդ րոպէին: Մեր ֆուտպոլիստի օգնութեամբ էլ 65-րդ րոպէին Նկետիան խփեց իր երկրորդ կոլը:

Լոնտոնի «Արսենալ» ու Մյունխենի «Բաւարիան» մեկնարկեցին International Champions Cup ամենամեայ ընկերական մրցաշարում: Լոս Անձելըսոսում տեղի ունեցած խաղում 2:1 հաշուով յաղթեց անգլիական թիմը:

Հայաստանի հաւաքականի կիսապաշտպան Հենրիխ Մխիթարեանն «Արսենալ» մեկնարկային կազմում էր եւ փոխարինուեց 64-րդ րոպէին:

Պոգրան Այս Ամռանը Չի Յեռանայ Մանչեսթեր Եունայթեդից

«Մանչեսթեր Եունայթեդ»-ի կիսապաշտպան Պոլ Պոգրան, ամենայն հաւանականութեամբ, այս ամռանը չի փոխի ակումբային գրանցումը:

Calciomercato-ի փոխանցմամբ՝ ոչ մի ակումբ ներկայ պահին պատրաստ չէ վճարել մանկունիացիների ղեկավարութեան պահանջած գումարը: Նշենք, որ «կարմիր սատանաներ»-ը ֆրանսացու տրանսֆերի դիմաց նախատեսում են 200 մլն եւրօ ստանալ:

26-ամեայ ֆուտպոլիստի ծառայութիւններով լրջօրէն հետաքրքրուած են Մադրիդի «Ռեալ»-ն ու «Եուվենթուս»-ը:

Նեյմարի Գործակալը Բանակցում է 5 Ակումբի Հետ

ՊՍԺ-ի չարձակուող Նեյմարի գործակալը ներկայ պահին բանակցում է 5 ակումբի հետ: Այս մասին տեղեկացնում է El Mundo Deportivo-ն:

Աղբիւրի փոխանցմամբ՝ ֆուտպոլիստի ներկայացուցիչն իր յաճախորդի ծառայութիւններն է առաջարկել «Բարսելոնա»-ին, «Ռեալ»-ին, «Մանչեսթեր Եունայթեդ»-ին, «Բաւարիա»-ին եւ «Եուվենթուս»-ին:

Աւելի վաղ պրագիլացին յայտնել էր, որ ցանկանում է այս ամռանը հեռանալ փարիզեան ակումբից:

Զլատան Իբրահիմովիչի Հեթ-տրիկն ու Հերթական Բացառիկ Կոլը

«Լոս Անձելոս Գեյաքսի» շուէդ չարձակուող Զլատան Իբրահիմովը հերթական բացառիկ կոլը խփեց կարիերայում: «Լոս Անձելոսի» դէմ ՄԼՍ-ի առաջնութեան հանդիպման 8-րդ րոպէին 37-ամեայ ֆուտպոլիստը փոխանցումն ընդունեց կրծքով, հետ թողեց երկու պաշտպաններին եւ հօր հարուածով հեռուից գրաւեց դարպասը:

Այս խաղում Իբրահիմովիչը դարձաւ հեթ-տրիկի հեղինակ: «Լոս Անձելոս Գեյաքսի» յաղթեց էլ 3:2 հաշուով:

ՄԼՍ-ի ընթացիկ մրցաշրջանում Իբրահիմովիչն արդէն խփել է 15 կոլ:

Եւրօ-2019. Հայաստանի Պատանեկան Հաւաքականն Աւարտեց Ելոյթները

Հայաստանի ֆուտպոլի մինչեւ 19 տարեկանների հաւաքականը աւարտեց ելոյթները Երեւանում ընթացող 2019թ Եւրօպայի Մ19 առաջնութիւնում:

Խմբային մրցաշարի վերջին՝ 3-րդ տուրի խաղում մեր պատանի ֆուտպոլիստները 0:4 հաշուով պարտուեցին Պորտուգալիայի իրենց հասակակիցներին:

Այդպիսով, Հայաստանի Մ19 հաւաքականը խմբային փուլի երեք հանդիպումներում կրեց երեք պարտութիւն: Մեր ֆուտպոլիստները մրցակիցների դարպասը խփեցին միայն մէկ կոլ, իսկ սեփական ընդունեցին 12-ը, ընդ որում՝ բոլոր խաղերում մեր թիմը նուազագոյնը բաց թողեց 4-ական գոլակ:

Պորտուգալիայի հաւաքականը 7 միաւորով գրաւեց առաջին տեղը եւ դուրս եկաւ կիսաեզրափակիչ: Երկրորդ ուղեգիրը նուաճեց Սպանիայի հաւաքականը, որը գոլզահեւ ընթացող խաղում 2:1 հաշուով պարտութեան մատնեց Իտալիային ու նոյնպէս վաստակեց 7 միաւոր, սակայն խփած կոլերով զբաղեցրեց 2-րդ տեղը:

Ալժիրի Հաւաքականն Իր Պատմութեան Մէջ Երկրորդ Անգամ Դարձաւ Ափրիկի Գաւաթակիր

Ֆուտպոլի Ալժիրի հաւաքականը երկրորդ անգամ նուաճեց Ափրիկի ազգերի գաւաթը: Եգիպտոսի մայրաքաղաք Գահիրէում տեղի ունեցած եզրափակիչում ալժիրցիները մրցեցին Սենեգալի հաւաքականի հետ եւ առաւելութեան հասան նուազագոյն հաշուով:

Արդէն երկրորդ րոպէին կոլի հեղինակ դարձաւ Քաթարի «Ալ Սադի» 27-ամեայ չարձակուող Բադրադարձով յայտնուեց դարպասում:

Ալժիրի հաւաքականն առաջին անգամ Ափրիկիի ախոյեանի կոչումը նուաճել էր 1990-ին տանն անցկացուած եզրափակիչ մրցաշարում:

40-ամեայ Մենի Պակիաոն Կրկին Դարձաւ Աշխարհի Ախոյեան

Լաս Վեկասում կայացել է պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտի հերթական երեկոն: Գլխաւոր իրադարձութիւնը եղել է 40-ամեայ Մենի Պակիաոյի եւ ամերիկացի կիտ Տուրմանի մենամարտը WBA վարկածով կիսամիջին քաշային կարգի ախոյեանի գօտու համար:

Պակիաոն յաղթել է մրցավարների միաձայն որոշմամբ՝ 113-114, 115-112, 115-112:

Մենամարտի սկզբում Պակիաոն շատ ակտիւ է եղել ու արդէն առաջին ռաունդում նոկաուտնի է ենթարկել մրցակցին:

Միջնամասում Տուրմանը հաւասարեցրել է մենամարտը, սակայն վերջնական արդիւնքում մրցավարները յաղթանակը շնորհել է ֆիլիպինցուն:

Սա Պակիաոյի համար 62-րդ յաղթանակն էր: